

יוני 2012

מוקד סיוע לעובדים זרים

"סרטן בגוף שלנו"

על הסתה גזעית נגד מבקשי מקלט מאפריקה,

אפליה ופשעי שנאה נגדם

ינואר – יוני 2012

כתיבה: אליזבת צורקוב

תחקיר: אליזבת צורקוב וסיגל רוזן

תמונות: באדיבות ActiveStills

תוכן עניינים

3.....	סיכום מנהלים
4.....	הסתה נגד מבקשי מקלט בישראל
4.....	מבקשי מקלט הם "מסתננים"
9.....	מבקשי מקלט הם פושעים
14.....	מבקשי מקלט מפיצים מחלות
15.....	מבקשי מקלט הם איום דמוגרפי קיומי
22.....	מבקשי מקלט הם איום בטחוני
25.....	פתרונות של נבחרי הציבור לבעיית מבקשי מקלט
29.....	גזענות נגד מבקשי מקלט בישראל
29.....	חקיקה גזענית
29.....	אפליה גזענית במערכת המשפט
30.....	אפליה גזעית מצידן של רשויות מקומיות
31.....	פסיקות רבנים נגד מבקשי מקלט
32.....	עוינות הציבור הישראלי כלפי מבקשי מקלט
32.....	התנגדות ישראלים לנוכחות מבקשי מקלט בקרבם
35.....	התנגדות למקומות תפילה של מבקשי מקלט
36.....	פשעי שנאה נגד מבקשי מקלט בישראל
37.....	אילת
38.....	תל אביב
41.....	ערים אחרות
43.....	המלצות

סיכום מנהלים

דו"ח זה מסכם שישה חודשי הסתה בלתי פוסקת נגד מבקשי מקלט אפריקנים על ידי חברי כנסת, שרים, בעלי תפקידים שונים במשרדי הממשלה ואף ראש ממשלתנו. דברי ההסתה הביאו השנה, לראשונה בישראל, לסדרת פשעי שנאה שעד כה היוו תופעה נדירה ויוצאת דופן.

הדו"ח מונה עשרות התבטאויות הסתה של מקבלי החלטות נגד מבקשי מקלט הנחלקות לחמש טענות מרכזיות:

1. מבקשי מקלט הם מסתנני עבודה, פולשים ושוהים בלתי חוקיים
2. מבקשי מקלט הם פושעים
3. מבקשי מקלט מפיצים מחלות
4. מבקשי מקלט הם איום דמוגרפי קיומי על מדינת ישראל
5. מבקשי מקלט הם איום בטחוני על מדינת ישראל

הדו"ח מונה עשרות התבטאויות בנוגע ל"פתרונות לבעיית המסתננים" שהוצעו במחצית השנה האחרונה על ידי נבחרי הציבור: החל משחרור פושעים מבתי הסוהר הפליליים על מנת לפנות את מקומם לכליאת "מסתננים", דרך גירושם למדינות מוצאם ועד ירי לעברם בעודם מנסים לחצות את הגבול ממצרים.

הדו"ח מדווח על שני חוקים גזעניים ומפלים שעברו במחצית שנה זו: החוק למניעת הסתננות והחוק האוסר על העסקת עובדים זרים בתחום המחזור, על ניסיונות חקיקה גזעניים והצהרות כוזבות אודות ניסיונות חקיקה שכאלו, על פסיקות גזעניות של רבנים נגד מבקשי המקלט ועל אפלייה בבתי המשפט.

כמו כן מסכם הדו"ח את רשימת פשעי השנאה שפורסמו באמצעי התקשורת ומקרים שהתגלו בעקבות פנייה של מבקשי מקלט ל"מוקד סיוע לעובדים זרים". אנו רואים בפשעי השנאה תוצר ישיר של מסע ההסתה המפורט בדו"ח.

"מוקד סיוע לעובדים זרים" מבקש את תשומת ליבם של מקבלי החלטות להסתה הפרועה המפורטת בדו"ח זה ותוצאותיה הקשות ומקווה שיפעלו למיגורן של תופעות הסתה ופשעי שנאה, בטרם תובלנה לאבדות בנפש.

הסתה נגד מבקשי מקלט בישראל

הלשון בה מקבלי החלטות בישראל בוחרים לתאר את מבקשי המקלט גורמת לדה-הומניזציה שלהם ומצירת אותם כאיום. אנשים שנסו על נפשם מרצח העם בדרפור, או משירות צבאי בתנאי עבדות וללא תאריך שחרור באריתריאה, מתוארים כ"פולשים", "כובשים", "אויבים", "סרטן", "מכת מדינה", "פצצת זמן", "מפיצי מחלות", ו"איום קיומי". ההסתה נגד מבקשי המקלט נחלקת לחמש טענות מרכזיות: הטענה הבסיסית כי מבקשי המקלט בישראל אינם פליטים, והטענות כי הם פושעים, איום בטחוני, מפיצי מחלות ואיום דמוגרפי.

מבקשי המקלט הם "מסתננים", "פולשים" ו"שוהים בלתי חוקיים"

ההסתה נגד מבקשי המקלט בישראל מבוססת על הטענה כי החוצים את הגבול ממצרים אינם פליטים אלא מסתננים, מהגרי עבודה או "מסתנני עבודה". טענה זו היא עמדתה של מדינת ישראל כפי שהיא באה לידי ביטוי בהצהרות של מקבלי החלטות וקובעי המדיניות כלפי מבקשי המקלט.¹ בפועל, ישראל חוסמת את הגישה למערכת בדיקת הבקשות (RSD) למרבית מבקשי המקלט. כל אזרחי סודאן ואריתריאה, אשר מהווים מעל 80% ממבקשי המקלט בישראל,² מנועים מלהגיש בקשות מקלט פרטניות.³

השימוש במונח "מסתננים", אשר בו תוארו הפדאיון הפלסטינים אשר ביצעו פעולות חבלה בישראל בשנות ה-50, משווה למבקשי המקלט גוון של איום בטחוני על המדינה. חברי כנסת ומובילי דעת קהל משתמשים גם במונח "פולשים" כדי לתאר את מבקשי המקלט, באופן המציג אותם כאיום בטחוני. מונח נוסף בו מקבלי החלטות והתקשורת בישראל משתמשים כדי לתאר את מבקשי המקלט הוא "שוהים בלתי חוקיים" (שב"חים), אשר גם הוא מתקשר לחדירה לא חוקית של פלסטינים לישראל. בפועל, מבקשי המקלט שוהים בישראל כדין ואשרתם, לרוב מסוג 2(א)5, מחודשת על ידי משרד הפנים מדי חודש עד ארבעה חודשים באופן שרירותי. אשרה זו מעניקה למבקשי המקלט מעמד של "שחרור בתנאים מגבילים" עד המועד בו ניתן יהיה לגרשם מהארץ. מעמד זה אינו מקנה למבקשי המקלט זכויות כגון הזכות לעבוד,⁴ הזכות לשירותי רווחה או בריאות.

¹ התוכנית לכליאתם של הפליטים במחנה כליאה גדול במשך שנים נובע מההנחה כי הפליטים מגיעים לישראל כדי להתפרנס ולכן כליאה ממושכת תרתיע אותם מלשהות בישראל משום שבתקופה זו הם לא ירוויחו כסף. הנחה זו היא גם הגורם למדיניות של הערמת קשיים על העסקת פליטים בישראל.

ראו: יגנה, יניר, "ישי: מדינה שלא רוצה מסתננים לא תאפשר להם לעבוד", *הארץ*, 22 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1713736> [גישה: 16 ביוני 2012]

מדיזיני, רונן "נתניהו נגד הפליטים: מאיימים על עבודת ישראלים", *ynet*, 28 בנובמבר 2010. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3990702,00.html> [גישה: 19 ביוני 2012]

² 26% ממבקשי המקלט בישראל הם סודאנים ו-57% הם אריתראים. רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים, "נתוני זרים בישראל – אפריל 2012", 14 באפריל 2012.

<http://www.piba.gov.il/PublicationAndTender/ForeignWorkersStat/Documents/%D7%90%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%9C%202012.pdf> [גישה: 15 ביוני 2012]

³ עת"מ (מרכז) 48374-05-10 משרד הפנים/ מינהל האוכלוסין נ' פופאנה באקארי ואח' תק- מח 2010(2), 20268.

⁴ בפועל, בשל הודעת המדינה לבג"ץ אשר עוגנה בפסק דין של בג"ץ, העסקתם של מבקשי מקלט אינה חוקית אך מעסיקיהם של מבקשי המקלט אינם נקנסים. ראו בג"ץ 16,6312/10 בינואר 2011

<http://elyon2.court.gov.il/files/10/120/063/B06/10063120.B06.htm> [גישה: 15 ביוני 2012]

לפיכך, למרות שישראל אינה בודקת את בקשות הפליט של מרבית מבקשי המקלט בישראל דובריה הרשמיים מצהירים כי כל מבקשי המקלט הם "מסתננים" המגיעים לישראל לשם שיפור איכות חייהם או בחיפוש אחר עבודה. טענות אלו גם זוכות לתמיכה בתקשורת הישראלית, בין אם

במאמרי דעה ובין אם בבחירה לכנות את מבקשי המקלט "מסתננים", "מהגרי עבודה", "שוהים בלתי חוקיים" או "מהגרים לא חוקיים". בתקופה שנבדקה (ינואר-יוני 2012) פורסמו מספר רב של מאמרי דעה בעיתונים ובאתרי אינטרנט ישראלים אשר הדגישו כי מבקשי המקלט בישראל אינם פליטים.⁵

ראש ממשלת

ישראל, בנימין נתניהו, הצהיר בתחילת 2012 כי "הרוב המכריע [של מבקשי המקלט] אינם פליטים, אלא מסתנני עבודה. בעיניי המסתננים הם בעיה קיומית".⁶ יושב ראש הכנסת, ח"כ רובי ריבלין,

⁵ גם הפרשן הבכיר של ערוץ 2, אמנון אברמוביץ, הצהיר כי "רוב רובם, הרוב המוחלט הם מסתנני עבודה. פליטים יש כ-1,500 בלבד מתוך 61,000 ויותר... כל השאר זה מסתנני עבודה ללא ספק". אולפן שישי, חדשות ערוץ 2, 18 במאי 2012. <http://www.mako.co.il/news-channel2/Friday-Newscast/Article-7080e0cc2016731018.htm> [גישה: 16 ביוני 2012]

דוגמאות למאמרי דעה שפורסמו בשנת 2012 ודנו בכך שמבקשי המקלט אינם פליטים: ימיני, בן דרור, "מחירות לעבודות", NRG, 6 באפריל 2012.

http://www.nrg.co.il/app/index.php?do=blog&encr_id=f2b4c1b55be76d1e6d7b777256ea0370&id=3555 [גישה: 15 ביוני 2012]

אלפרוביץ, ליאור, "עובדים זרים: עניי עירך קודמים", ישראל היום, 17 במאי 2012.

http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_opinion.php?id=8676&hp=1&newsletter=17.05.2012 [גישה: 15 ביוני 2012]

Daum, Hanoch, "The truth about 'refugees'", *Ynetnews*, May 18, 2012.

<http://www.ynetnews.com/articles/0.7340.L-4230916.00.html> [Accessed at: June 18, 2012]

שושן, אבי, "15 דקות של פחד", *Ynet*, 18 במאי 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0.7340.L-4230869.00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

שגב, יהודה (יודקה), "עבודה בעיניים: פתרון כלכלי יביא לסוף משבר הזרים", *מעריב*, 22 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/16/ART2/370/320.html?hp=16&cat=3872875> [גישה: 15 ביוני 2012]

מורלי, אריאל, "אין גבול? יש גבול!", *וואלה*, 28 במאי 2012. <http://news.walla.co.il/?w=/2952/2536910> [גישה: 15 ביוני 2012]

מרגלית, דן, "פתרון לבעיית הפליטים", *ישראל היום*, 31 במאי 2012.

http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_opinion.php?id=8784 [גישה: 15 ביוני 2012]

מרוז, גיא, "הם הגיעו גם אלינו", *מעריב*, 6 ביוני 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/375/162.html?hp=1&cat=479&loc=27> [גישה: 16 ביוני 2012]

שובל, זלמן, "המהגרים: לא פליטים פוליטיים", *ישראל היום*, 10 ביוני 2012.

http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_opinion.php?id=8859&hp=1&newsletter=10.06.2012 [גישה: 15 ביוני 2012]

⁶ ליס, יהונתן, "נתניהו בכנסת: 'המסתננים הם בעיה קיומית'", *הארץ*, 16 בינואר 2012.

<http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.1618483> [גישה: 15 ביוני 2012]

הצהיר במרס 2012: "אילו היה מדובר בפליטים הנסים על נפשם, היינו מחויבים מוסרית לפתוח את שערי מדינת ישראל ולדאוג לצרכיהם הבסיסיים. אבל המסתננים הבאים היום לאילת אינם פליטים במובן הפשוט של המילה. חלק ניכר מהם אינו נס על נפשו אלא מעוניין לשפר את מצבו הכלכלי".⁷ שר החוץ, אביגדור ליברמן, טען כי: "צריך לומר שמדובר במחפשי עבודה שמחפשים חיים טובים".⁸ חברת הכנסת מירי רגב (ליכוד), מהמובילות של קמפיין ההסתה נגד הפליטים, הצהירה ביוני 2012: "לא מדובר בפליטים אלא במהגרי עבודה. מדינת ישראל נכבשה על ידי מסתננים ברגל, ללא כדור אחד. מי עבר את הגבול באופן בלתי חוקי צריך להיענש ואסור לנו להתנצל על כך".⁹ חבר הכנסת דני דנון (ליכוד), יו"ר "השדולה לפתרון בעיית המסתננים" ותנועת "גירוש עכשיו" הצהיר אף הוא: "המסתננים לא מחפשים מקלט, הם מחפשים עבודה".¹⁰ בהודעה לעיתונות מטעם לשכתו של דנון נאמר על סיור שערך דנון בדרום תל אביב: "מסתננים בלתי חוקיים שדיברו במהלך הסיור אמרו: מוחמד, מסתנן מסודן: בין 2,000-3,000 דולר וחודש של נסיעות בדרכים והגענו לישראל. רצינו לבוא לפה, החיים פה יותר טובים. אנחנו חוסכים ומביאים את המשפחה. כולם כבר פה, כולל הסבא והסבתא. זה הכל עניין של כסף".¹¹ בחינה של הפרוטוקול המלא של הסיור הראתה כי הדברים הללו לא נאמרו במהלכו.¹² חבר הכנסת אופיר אקוניס (ליכוד), טען כי "הם מסתנני עבודה בלתי חוקיים, וכי "מדובר על 99% לפחות... שהם מסתנני עבודה או שוהים בלתי חוקיים במדינת ישראל... ההערכה של המדינה... היא שיש עשרות בודדות במקרה אחר, מאות בודדות של פליטים".¹³ חבר הכנסת יואל חסון (קדימה) טען אף הוא: "אותם עשרות אלפי מהגרים לא חוקיים מגיעים לכאן לא בגלל סכנת חיים אלא בגלל רצונם לשפר לעצמם את רמת החיים".¹⁴ חבר הכנסת מיכאל בן ארי (האיחוד הלאומי) הצהיר: "מדובר באנשים שפלו לארץ לא להם. אנשים שהם אינם פליטים על פי כל קנה מידה".¹⁵

טענות אלו גם עולות מפי בכירים במשרד הפנים, האמון על מדיניות ההגירה של מדינת ישראל. פרופ' ארנון סופר, אשר מונה על ידי שר הפנים ל"צוות משימה מיוחד" שמטרתו להביא

⁷ פיטרקובסקי, שלמה, "ריבלין: המסתננים המגיעים לאילת אינם פליטים", ערוץ 7, 4 במרס 2012. <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/234546> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁸ ארבל, עזרא, "ליברמן: לקצף בקצבאות במקום להעלות מסים", Ynet, 4 ביוני 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4238063,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁹ בנדר, אריק, "ח"כ רגב: 5 שנות מאסר למשכיר דירה למסתנן", מעריב, 12 ביוני 2012.

¹⁰ גורן, יובל, "דנון: המסתננים הם סכנה מהותית למדינה", מעריב, 29 במרס 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/376/657.html?hp=1&cat=404&loc=80> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹¹ גורן, יובל, "דנון: המסתננים הם סכנה מהותית למדינה", מעריב, 29 במרס 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/351/671.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹² ההודעה לעיתונות פורסמה כלשונה באתר תומך הטרור, "הקול היהודי" ב-3 בפברואר 2012.

¹³ ראו: הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות, סדר היום: סיור בדרום תל-אביב לבחינת הפגיעה בעולים חדשים, כתוצאה מכניסת מסתננים לשכונות דרום ת"א, 2 בפברואר 2012. <http://okneset.org/committee/meeting/5569> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹⁴ ראו: תוכניתו של רזי ברקאי, "מה בוער", גלי צה"ל, 11 ביוני 2012.

¹⁵ דף הפייסבוק הרשמי של חבר הכנסת יואל חסון, 7 ביוני 2012.

¹⁷ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=443870082299265&id=175929825759960 [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁵ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: הרחקת

דרום סודנים מישראל, 30 באפריל 2012. www.knesset.gov.il/protocols/data/rf/zarim/2012-04-30.rtf [גישה: 15 ביוני 2012]

לגירוש כל מבקשי המקלט מישראל תוך שלוש שנים,¹⁶ טען בראיון: הטענה שהם פליטים קודמה על ידי קבוצה של בערך עשרה עורכי דין ישראלים אשר מרוויחים הרבה כסף מאנשים אומללים אלו". הוא הוסיף כי כל מבקשי המקלט, למעט אלו מחבל דרפור שבסודאן, "הם אנשים שהגיעו לכאן כדי לעבוד, בדיוק כמו אחרים כמוהם שהגיעו לאירופה ומה הם יגידו לך, שהם הגיעו הנה כדי לעבוד? לא, הם יגידו שהם נסו ממדינתם".¹⁷ בראיון אחר טען כי: "אנשים באים הנה כמהגרי עבודה... לכן אני פה אומר וצועק - תפסיקו לדבר על פליטים, הם מהגרי עבודה".¹⁸ שר הפנים, אלי ישי, טען שהסיבה להגעתם של מבקשי המקלט לישראל היא כי הובטחו להם מקומות עבודה על ידי ארגוני הסיוע.¹⁹

אופן נוסף בו מתבצעת הכחשת פליטותם של מבקשי המקלט בישראל היא באמצעות העלאת טענות כי המצב בארצות מולדתם של הפליטים מניח את הדעת וכי לא מתרחשת שם רדיפה. כך, חבר הכנסת אופיר אקוניס סיפר שהשגריר המייצג את הדיקטטורה האריתראית בישראל, טען בפניו כי אם מבקשי המקלט "יבקשו לחזור לאריתריאה, לא יאונה להם כל רע".²⁰ מאחר שגיל גיוס חובה באריתריאה הוא בין 18 עד 45, מרבית מבקשי המקלט האריתראים בעולם (ובישראל) הם עריקים מהצבא. על פי דו"חות בינלאומיים שונים, כולל דו"ח זכויות האדם השנתי של משרד המדינה האמריקאי, עריקים שנתפסים על ידי הרשויות נכלאים בתנאים לא אנושיים ומעונים, לעיתים למוות.²¹ חבר הכנסת בן ארי טען כי: "יושבים פה קבוצה של אנשים ומלמדים אותנו שבאריתריאה פורצת כל כמה שנים מלחמה. שליחה, במדינת ישראל הרבה יותר מסוכן. היא מאוימת בהרבה מאוד טילים ויש סבב לחימה כל שלושה חודשים".²² חבר הכנסת ישראל חסון (ישראל ביתנו) טען: "משרד החוץ כשל כישלון אדיר ביכולת לנסות להחזיר את הפליטים לאריתריאה, ולא הצליח לשכנע העולם. יש שגרירות ישראלית באריתריאה, זו לא מדינה מסוכנת. אנחנו פשוט נכשלים בהסברה שלנו".²³ שר הפנים אלי ישי הצהיר כי: "אני לא מקבל את מה שאומרים על אריתריאה. שהאוי"ם יבדוק מה שקורה שם, שארגוני זכויות אדם לא יגידו סתם דברים. אני יכול להגיד בבירור שהמצב באריתריאה

¹⁶ הודעה לעיתונות של משרד הפנים אשר פורסמה בנוסח כמעט זהה ב-Ynet וב-Nana10.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4238536,00.html>

<http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=901695> 5 ביוני, 2012. [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁷ תרגום מאנגלית לראיון שהוענק לגירוזלם פוסט.

Hartman, Ben, "Most African 'infiltrators' are economic migrants", *Jerusalem Post*, June 10, 2012.

<http://www.jpost.com/NationalNews/Article.aspx?id=273345> [Accessed at: June 15, 2012]

¹⁸ ראיון לתוכניתו של רזי ברקאי, "מה בוער", גלי צה"ל, 10 ביוני 2012.

¹⁹ לדבריו, ארגוני הסיוע "פועלים בצביעות וחותרים לכך שמדינת ישראל תחדל להיות מדינה יהודית. משגריר אריתריאה הבנתי שהם מביטחים לאנשים האלה מקומות עבודה ולכן הם באים. מה שיקרה זה שבעוד כמה שנים הם יבקשו להיות כאן שווי זכויות".

אפרים, עומרי, "דרום סודן תחילה: "בשדרות מסוכן מבאריתריאה", 10 ביוני 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4240598,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

²⁰ ראיון לתוכניתו של רזי ברקאי, "מה בוער", גלי צה"ל, 11 ביוני 2012.

²¹ Country Reports on Human Rights Practices for 2011: Eritrea, State Department, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor.

http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?dynamic_load_id=186194#wrapper

[Accessed at: June 19, 2012]

²² וולף, פנחס, "בן ארי: "במצרים התאמצו להגדיר מסתננים כפליטים", וואלה!, 3 ביוני 2012.

<http://news.walla.co.il/?w=9/2538534> [גישה: 16 ביוני 2012]

²³ שטייף, הדס, "הפליטים מאפריקה עלולים לחבור לטרור", גלי צה"ל, 2 במאי 2012.

<http://glz.co.il/newsArticle.aspx?newsid=104669> [גישה: 17 ביוני 2012]

יותר בטוח מאשר בשדרות".²⁴ בפועל, נציבות הפליטים של האו"ם הכריזה כי היא רואה במרבית האריתראים שנסו ממולדתם כפליטים ואסרה על גירושם בחזרה לארצם או למדינות שהפליטים עברו בדרך מאריתריאה למדינת המקלט הסופית.²⁵ לאור זאת, אחוז ההכרה באזרחי אריתריאה כפליטים ברחבי העולם עומד כיום על 84.5%.²⁶

טענה נוספת המוצגת על ידי בכירים ישראלים היא כי מבקשי המקלט, אשר עוברים בדרכם לישראל במצרים ולעיתים במדינות נוספת דוגמת סודאן, אתיופיה ולוב, מאבדים את זכותם למעמד פליט ברגע שהם עוזבים את המדינה הראשונה שבה הם מצאו מקלט כשנסו ממולדתם. בפועל, באמנה הבינלאומית בדבר מעמדם של פליטים אין התייחסות לכך שמדינת המקלט הראשונה היא היחידה בה מבקשי המקלט הם אכן פליטים והנחיות של נציבות הפליטים של האו"ם סותרות טענה זו בבירור.²⁷ עמדת נציבות הפליטים של האו"ם היא כי אדם יכול להמשיך לתור אחר מקום מקלט עד שירגיש בטוח במדינת המקלט הסופית.²⁸ בשנים האחרונות מצרים וסודאן עצרו, עינו וגירשו פליטים בחזרה למולדתם, איפה שחלקם נעלמו במרתפי עינויים ואחרים נרצחו.²⁹

מנהל אגף זרים במשרד הפנים, יוסי אדלשטיין, טען בדיון בכנסת כי: "מי שמבין את אמנת הפליטים ואת הכללים, יודע שאנחנו לא מדינת ההגנה הראשונה" ולכן כל המגיעים לישראל הם

---

²⁴ שלו, טל, " משרד החוץ נגד ישי: "אין לו מושג קלוש באריתריאה", וואלה!, 11 ביוני 2012.

<http://news.walla.co.il/?w=9/2540562> [גישה: 16 ביוני 2012]

²⁵ UN High Commissioner for Refugees, "UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Eritrea", April 2009, p. 10.

<http://www.unhcr.org/refworld/docid/49de06122.html> [Accessed at: June 16, 2012]

²⁶ UN High Commissioner for Refugees, 2011 Statistical Yearbook, "Table 10. Asylum applications and refugee status determination by country/territory of asylum and level in the procedure, 2011". Available for download: <http://www.unhcr.org/globaltrends/2011-GlobalTrends-annex-tables.zip>

²⁷ הוועדה המנהלת של נציבות האו"ם לפליטים קבעה אף היא כי עצם ההחלטה שמדינה היא "מדינה בטוחה" אינה שוללת בהכרח את האפשרות שחלק ממבקשי המקלט, המגיעים ממנה, הם פליטים לפי האמנה, שחל איסור על החזרתם. Note on the Cessation Clauses, UN Doc. EC/47/SC/CRP.30 (1997), para. 7.

²⁸ ראו את דבריה של שרון הראל מנציבות הפליטים של האו"ם בישראל בדיון בכנסת: "מדינת המקלט הראשונה, ברגע שניתן להגיש שם בקשות וניתן לקבל הגנה, זה לגיטימי וזה המצב הרצוי בעולם. אבל ברגע שקיימות בעיות במדינת המקלט הראשונה, כולל רדיפה, כולל הרחקה, כולל העדר הגנה – פליטים גם נעים, וזה נקרא הגירה משנית, מכל מיני סיבות, ויש להם את הזכות לפנות ולבקש גם במדינת המקלט השנייה... או השלישית, לצורך העניין". הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

²⁹ "Sudan: End Mass Summary Deportations of Eritreans", Human Rights Watch, October 25, 2011.

<http://www.hrw.org/news/2011/10/25/sudan-end-mass-summary-deportations-eritreans> [Accessed at: June 19, 2012]

"NGO Statement on International Protection", Executive Committee of the High Commissioner's Program, 62nd Meeting, 3-7 October, 2011.

<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/NGO%20Statement%20on%20Protection.pdf>

[Accessed at: June 19, 2012]

"Egypt Detention Profile", Global Detention Project, April 2011.

<http://www.globaldetentionproject.org/countries/africa/egypt/introduction.html> [Accessed at: June 19, 2012]

מסתנני עבודה.³⁰ בראיון מוקדם יותר השנה טען: "97% מהמסתננים מגיעים מדרום סודן ואריתריאה,³¹ ו-3% מגיעים מצי'אד, סומליה, גאנה ומדינות אפריקה נוספות. לתפיסתי, המסתננים עושים את כל הדרך לישראל רק כדי לשלוח כסף הביתה. הם לא בורחים ממצב מסוכן וחשש לחייהם. בדרך לישראל הם עוברים במצרים ובארצות אחרות. ברגע שהם יוצאים ממדינתם, הרי שאין כל סכנה לחייהם, ועל כן הם אינם פליטים הזקוקים למקלט מדיני. חיבים להבין כי מדובר בבעיה חמורה, שרק תלך ותגבר ככל שיהיו כאן יותר מסתננים. רוב האזרחים לא מפנימים את חומרת הבעיה. יהיה כאן נורא. יש אזרחים שכבר מתמודדים עם מסתננים שהגיעו לאזור מגוריהם, והם

סימנים שהותירו ידיו הפליטים בעת שנסו מדינתם הבערת, ירושלים, יוני 2012

מבינים את גודל הבעיה".³² בראיון נוסף אדלשטיין הכחיש שקיימים פליטים בארץ: "אנחנו צריכים להבין באופן ברור ושכולם יבינו את זה, שכל מי שמגיע לפה, מגיע רק בגלל המניע הכלכלי. אף אחד לא בורח משום סכנה, כולם עוברים מספר מדינות בדרך ומגיעים לפה רק בהיבט הכלכלי".³³ חבר הכנסת אקוניס טען אף הוא: "על פי אמנת הפליטים של האו"ם... כאשר אתה

עובר למדינה ראשונה, כלומר, מצרים היא מדינה בטוחה, נכון? אתה כבר לא פליט בישראל. בישראל אתה מסתנן... השקר הזה שעל פיו האנשים האלו פליטים חייב להיפסק... הם באים לכאן מסיבה אחת פשוטה, ישראל היא כלכלה חזקה והם באים לכאן לעבוד... הם מסתנני עבודה".³⁴

מבקשי המקלט הם פושעים

למרות שנתוני המשטרה מראים באופן עקבי כי הפשיעה בקרב מבקשי המקלט קטנה בהרבה מהפשיעה בקרב הציבור הכללי בישראל,³⁵ נבחרו ציבור וכלי תקשורת בישראל הציגו את מבקשי

³⁰ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום-תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

³¹ בישראל שהו כ-1,000 מבקשי מקלט מדרום סודאן וכ-30 אלף אריתראים (נכון לינואר 2012, מועד עריכת הראיון). יחדיו הם היוו כ-57% ממבקשי המקלט בישראל, 30% פחות מטענתו של אדלשטיין. ראו, רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים, "נתוני זרים בישראל, סיכום שנתי 2011", ינואר 2012.

<http://www.piba.gov.il/PublicationAndTender/ForeignWorkersStat/Documents/%D7%A1%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%9D%20%D7%A9%D7%A0%D7%AA%D7%99%202011.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012]

³² סולומון, דורון, "מחריפה בעיית הפליטים בעיר", *ידיעות חיפה*, 13 בינואר, 2012. <http://www.yedhaifa.co.il/?211-18-4154> [גישה: 15 ביוני 2012]

³³ בן עמי, עודד, "מפקד יחידת הגירוש: 'אין דבר כזה פליטים בישראל - הכל כסף'", *חדשות ערוץ 2*, 12 ביוני 2012. <http://www.mako.co.il/news-israel/local/Article-c732f937521e731018.htm> [גישה: 15 ביוני 2012]

³⁴ ראיון לתוכניתו של רזי ברקאי, "מה בוער", *גלי צה"ל*, 11 ביוני 2012.

המקלט כנוטים לפשוע וכסכנה לביטחון הציבור. טענה זו, אשר הועלתה גם בשנים קודמות, זכתה לחיזוק בעקבות מספר מעשי אונס ותקיפה במהלך החודשים אפריל - מאי 2012 שבוצעו, על פי החשד, על ידי מבקשי מקלט אפריקאים. כלי התקשורת ציינו בדיווחיהם את מוצאם של החשודים במקרים של פשיעת מבקשי המקלט (בניגוד למקרים בהם מעשי פשע בוצעו על ידי ישראלים מעדות שונות או ישראלים פלסטינים), ובניגוד ברור לסעיף 14 של תקנון האתיקה המקצועית של מועצת העיתונות.³⁶ בכך, סייעה התקשורת לתיוגה של אוכלוסייה שלמה כמעורבת בפשיעה ותרמה לתחושת חוסר הביטחון של הציבור.

שר הפנים, אלי ישי, טען כי: "בגלל שלא עשו די ולא שמעו לי, ולא אימצו את ההצעות שלי, ראיתי את המתח של התושבים גובר. ראיתי שאונסים שם אנשים ופוגעים בהם. זה ברור שהפשע גובר ואחוזי הפשע בקרב המסתננים הם גבוהים".³⁷ בראיון נוסף טען כי מרבית הפליטים הם פושעים, באומרו: "אני הייתי עושה דבר אחד פשוט, קשה, אבל פשוט, מכניס את כולם, ללא יוצא מן הכלל, לבית הסוהר או למתקן שהייה, או לחלק את זה - למתקן שהייה למי שלא עסוק בעבריינות, אם כי זה רובם אני מעריך, לדעתי, וגם על זה אני מותקף. ומי שכן יש לו עבירה הכי קלה שבעולם, לבית סוהר, ומשמה מענק עזיבה או מענק גירוש".³⁸ במענה לשאלה האם מתקיים מצוד של מבקשי המקלט, ישי הצהיר: "יש מצוד שלהם אחר אזרחי ישראל".³⁹

---

³⁵ להשוואה של נתוני הפשיעה בקרב הפליטים והאוכלוסייה הכללית בישראל ראו: גלעד, נתן, "נתונים על פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט", *הכנסת, מרכז המחקר והמידע*, 11 באוקטובר 2010. <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02625.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012] גלעד, נתן, "פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט", *הכנסת, מרכז המחקר והמידע*, 23 במאי 2011. <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02844.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012] מספר התיקים שנפתחו לאפריקנים לא יהודים בשנת 2011 עמד על 1,233 וכולל בתוכו פשיעה שהתבצעה על ידי תיירים אפריקנים ומהגרי עבודה ללא אשרה שנשארו בישראל לאחר שפגה אשרת התייר שלהם. מספר מבקשי המקלט בסוף 2011 עמד על 54,497. גם אם כל הפשיעה של יוצאי אפריקה התבצעה על ידי מבקשי המקלט, הרי שאחוז הפשיעה בקרבם עמד על 2.24% בשנת 2011. אחוז הפשיעה באוכלוסייה הכללית בישראל עמד ב-2010 (השנה האחרונה בה סופקו נתונים אלו) על 4.99%. למספר התיקים שנפתחו ב-2011 לזרים אפריקנים ראו: הכנסת השמונה-עשר, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: התמודדות המשטרה עם קהילת הזרים ומבקשי המקלט בגוש דן, 19 במרץ 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-03-19.rtf> למספר מבקשי המקלט בסוף 2011 ראו: רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים, "נתוני זרים בישראל, סיכום שנתי 2011", ינואר 2012. <http://www.piba.gov.il/PublicationAndTender/ForeignWorkersStat/Documents/%D7%A1%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%9D%20%D7%A9%D7%A0%D7%AA%D7%99%202011.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012] לאחוז הפשיעה באוכלוסייה הכללית בישראל ב-2010 ראו: "שנתון המשרד לביטחון הפנים לשנת 2010", עמוד 39, 14 בספטמבר 2011. <http://mops.gov.il/Documents/Publications/HofeshHamaida/SummeryReport2010.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012] לגבי נתוני 2012, ראו: יהב, תלם, "נתונים של הכנסת: זרים מעורבים בפשע פחות מישראלים", *ידיעות אחרונות*, 30 במאי 2012.

³⁶ לשון סעיף 14: "לא יפרסמו עיתון ועיתונאי דבר שיש בו משום הסתה או עידוד לגזענות או לאפליה פסולה על בסיס גזע, מוצא, צבע עור, עדה, לאומיות, דת, מין, עיסוק, נטייה מינית, מחלה או נכות גופנית או נפשית, אמונה או השקפה פוליטית ומעמד חברתי-כלכלי. לא יציינו עיתון ועיתונאי איפיונים אלה אלא אם הם נוגעים עניינית לנושא הפרסום". תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות <http://www.moaza.co.il/BRPortal/br/PI02.jsp?arc=26627> [גישה: 15 ביוני 2012]

³⁷ ישי: "לא יכול לשפוט את תושבי ת"א על יחסם לזרים", *וואלה!*, 24 במאי 2012. <http://news.walla.co.il/?w=90/2535799> [גישה: 15 ביוני 2012]

³⁸ ראיון בתוכניתו של גולן יוכפז, "בוקר טוב ישראל", *גלי צה"ל*, 16 במאי 2012.

³⁹ ינגה, יניר, "יש: מדינה שלא רוצה מסתננים לא תאפשר להם לעבוד", *הארץ*, 22 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1713736> [גישה: 16 ביוני 2012]

חבר הכנסת דני דנון, אשר זכה לתשומת לב תקשורתית רבה בזכות דברי ההסתה נגד הפליטים, קבע במרס 2012: "מדובר בסכנה מהותית למדינת ישראל, תופעות של פשיעה ופגיעה בכלכלה הן רק ההתחלה בדרך לשכונות וערי מסתנני עבודה ברחבי הארץ".⁴⁰ בדיון בכנסת במאי 2012 הצהיר: "אנחנו רואים את הפשע, את האונס, ואת האלימות ברחובות, ואנחנו רואים שקמה לנו פה מדינת אויב בתוך מדינת ישראל".⁴¹ מאוחר יותר טען: "המסתננים הם מכת מדינה. צריך לעצור, לאסור ולגרש אותם מישראל לפני שיהיה מאוחר מדי. כך תיפסק אלימות המסתננים הגוברת. מדינת ישראל נמצאת בנקודת קיצון המאיימת על החברה הישראלית".⁴² במאמר דעה שפרסם ב"ישראל היום" דנון טען: "שיעור הפשיעה שלהם [מבקשי המקלט] גבוה בעשרות אחוזים מאשר בקרב כלל האוכלוסייה".⁴³

חבר הכנסת כרמל שאמה הכהן (ליכוד), כתב בדף הפייסבוק שלו: "מדינה שמתימרת לטפל בכורים מוגנים ומבוצרים מתחת לשכבות בטון עשרות מטרים מתחת לפני האדמה במרחק 2,000 ק"מ מכאן לא אמורה להתברבר בסילוק עשרות אלפי פולשים המסתובבים ופושעים חופשי בליבה מעל פני האדמה".⁴⁴ חבר הכנסת יואל חסון (קדימה) פנה אף הוא לדף הפייסבוק שלו כדי לפרסם: "פניתי לפני זמן קצר ליו"ר הכנסת, ח"כ ראובן ריבלין, בבקשה לקיים דיון דחוף בועדת הפנים של הכנסת בריבוי מקרי השוד, האונס והאלימות מצד המהגרים הלא חוקיים מאפריקה, בה יתבקשו לקחת חלק שרי הפנים ובטחון הפנים על מנת להציג בפני חברי הכנסת את הפתרונות המיידים מצד הממשלה לסילוקם המידי של אותם עשרות אלפי מהגרים המציפים את רחובות דרום תל אביב. אין לי ספק כי שיא האלימות מצד אותם מהגרים לא חוקיים עוד לפנינו וכי אם לא תנקוט הממשלה צעדים מיידים להתמודד עם בעיה קשה זו תהפוך תל אביב מעיר ללא הפסקה לעיר ללא הרתעה".⁴⁵ חבר הכנסת מיכאל בן ארי אף טען כי מבקשי המקלט "לא רק רעבים ללחם... הם רעבים לנשים".⁴⁶

⁴⁰ גורן, יובל, "דנון: המסתננים הם סכנה מהותית למדינה", מעריב, 29 במרס 2012.

⁴¹ <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/351/671.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁴² בניגוד לדבריו של דנון, מרבית הפליטים בישראל מאריתריאה ורום המכריע נוצרים. הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁴³ אפרים, עומרי, "בעיית הזרים: אף מדינה לא תקבל את המסתננים", *ynet*, 31 במאי 2012.

⁴⁴ <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4236418,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁴⁵ דנון, דני, "המאבק הנחוץ לפתרון בעיית המהגרים", *ישראל היום*, 28 במאי 2012.

⁴⁶ http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_opinion.php?id=8760&hp=1&newsletter=28.05.2012 [גישה: 15 ביוני 2012]

⁴⁷ דף הפייסבוק של חבר הכנסת כרמל שאמה הכהן, 19 במאי 2012.

⁴⁸ <https://www.facebook.com/cshama/posts/3121226233153> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁴⁹ נראה כי ההודעה נועדה לצרכי פרסום בלבד שכן דיון כזה לא התקיים בכנסת בחודש מאז הודעתו של ח"כ חסון. דף הפייסבוק של חבר הכנסת יואל חסון, 16 במאי 2012.

⁵⁰ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=429529970399943&id=175929825759960 [גישה: 15 ביוני 2012]

⁵¹ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

שלמה מסלאווי, נציג מפלגת הליכוד במועצת עיריית תל אביב, ממובילי הקמפיין נגד מבקשי המקלט בדרום תל אביב, פנה במכתב לראש הממשלה: "בעקבות אירועי הימים האחרונים, התעצמות גלי האלימות, אוזלת ידה של ממשלת ישראל והרשויות ובעקבות ההודעה המפורשת של משטרת ישראל שאינה ערוכה ומסוגלת להתמודד עם המצב, תושבי השכונות נותרו חשופים למעשי אלימות. מאחר ונוכחנו כי גם תושבי השכונות בערים אחרות הופקרו, אנו קוראים לך להכריז על מצב חירום לאומי בדחיפות... מקרי אונס, שוד, אלימות והצקות הפכו לשגרה יומיומית ללא שום תגובה מצד הרשויות".⁴⁷ בראיון ל"ישראל היום" מסלאווי ניסה להסביר את אחוזי הפשיעה הנמוכים בקרב מבקשי המקלט באומרו: "הנתונים של המשטרה אינם מפתיעים אותי ואפילו מטעים את הציבור.

מספר המסתננים רק עולה, הפשיעה עולה ויש המון תלונות שלא מגיעות למשטרה". הוא הוסיף: "לצערי, יש חבירה של סודנים ואריתריאים לארגוני פשע ערביים. הבדואים והם מוכרים בשבילם את הסמים וגם גובים פרוטקשן. תהיה כאן בכייה לדורות ואף אחד לא קולט את זה. יש כאן מובלעות של פשע וסמים".⁴⁸

התקשורת הישראלית, באמצעות דיווחים ומאמרי דעה, תרמה לתחושה כי מבקשי המקלט מעלים את אחוזי הפשיעה. כך למשל, כתבה של גיא פישקין ב"זמן מעריב" טענה כי: "גניבות, פלישות לבתים ועלייה בפשיעה הן חלק מהתופעות שהביאו איתם המסתננים". בהמשך הכתבה נאמר: "הייאוש, העוני והמפגש עם האוכלוסייה המקומית הוליד לא מעט עימותים אלימים, מקרי אונס ואפילו קורבנות בנפש. אפילו ראש הממשלה, בנימין נתניהו, לא יכול היה להישאר שווה נפש מול התופעה... לזכותו של נתניהו ייאמר כי ממשלתו החלה להקים גדר הפרדה מסיבית בגבול עם סיני, כדי למנוע חדירה של מסתננים נוספים. אך עבור עשרות אלפי מסתננים בלתי חוקיים, מדובר בסגירת האורווה לאחר שהסוסים נמלטו. המקום המזוהה ביותר עם המסתננים האפריקאים (רק מיעוטם מהם, אגב, מוגדרים על ידי האו"ם כפליטים) הוא אזור התחנה המרכזית בתל אביב, אך גם השוק העירוני בנתניה מזכיר עיר סודנית".⁴⁹

⁴⁷ נחמני, נתיב וגורן, יובל, "חולדאי לנתניהו: קח אחריות לבעיית הזרים", מעריב, 7 במאי 2012.

⁴⁸ כהן, אבי, "באו לעבוד, עברו לפשע", ישראל היום, 30 במרס 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/365/250.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁴⁹ פישקין, גיא, "סודן זה כאן: בנתניה מכריזים מלחמה על המסתננים", זמן נתניה, 30 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/372/744.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

כתבה של אבי כהן ביומון החינמי "ישראל היום", כללה את הטענות כי "פשעת הזרים, רק הולכת וגדלה למימדים מפחידים... למרות פלוגות מג"ב והשוטרים הרבים הפשיעה באזור התחנה המרכזית ובכלל בדרום תל אביב רק הולכת וגוברת מדי יום, ומשטרת ת"א מנסה בכל כוחותיה להתמודד עם זרם הפליטים ששוטפים את האזור והופכים להיות השליטים הבלתי מעורערים ברחובות. הפליטים שכרו את רוב החנויות וחלקם עברו לנהל חיי פשע. הם הפכו לשלוחה של ארגוני הפשע הערביים והבדואיים באזור תל אביב, בעיקר כשמדובר במכירות סמים. הם אפילו לוקחים דמי חסות מבעלי החנויות. גם העוסקים בזנות משלמים 200 שקל מדי יום, כדי שיוכלו לקבל לקוחות".⁵⁰

כתב המקומון "אשקלונט" אפילו לא ניסה להסתיר את אכזבתו מכך שאיש לא התייצב להפגנה נגד מבקשי המקלט: "כנראה לתושבי העיר לא אכפת מתופעת המסתננים הפוגעת במרקם החברתי כלכלי בעיר אשקלון עם למעלה מ-1500 מסתננים והמספרים רק גדלים מידי יום. האשקלונים כנראה מביעים את מחאתם בעיקר דרך העולם הוירטואלי ופחות מוכנים להשתתף בהפגנות בשטח".⁵¹

של ערוץ 10 בנוגע לנוכחות מבקשי המקלט באילת תיארה אותם בתור "התופעה שמאיימת להרוס להם [לתושבים הישראלים] את העיר". הכתבה הציגה באור אוהד את פעיל הימין הקיצוני משה בן-זקרי שהורחק מירושלים על ידי החטיבה היהודית בשב"כ בעקבות הקמת מיליציה של נערים שתקפו פלסטינים בעיר,⁵² דרך פעולה אותה שחזר באילת (הפעם המטרה היא מבקשי המקלט).⁵³ המיליציה של בן-זקרי, "משמר השכונות" מתוארת בכתבה כ"ארגון שהוקם כדי לנסות להחזיר לתושבים את תחושת הביטחון" והגעתו של בן-זקרי לאילת מתוארת כך: "בן-זקרי הוגלה מירושלים על ידי החטיבה היהודית של השב"כ ונשלח לרילוקיישן באילת כדי לעשות סדר בעניין התושבים הזרים בעיר".⁵⁴ יש לציין כי השב"כ הורה לבן-זקרי לחדול גם מפעילותו נגד מבקשי המקלט באילת.⁵⁵

לצד תיאורים כגון אלו, כתבים ופרשנים ישראלים פרסמו נתונים שגויים בנוגע לפשיעה של מבקשי המקלט או הסבירו מדוע נתוני הפשיעה הרשמיים של המשטרה אינם מדויקים והמספרים גדולים בהרבה.⁵⁶ כתבת רשת ב', עדי מאירי, הצהירה כי "המשטרה איבדה שליטה" בהתמודדות עם

⁵⁰ כהן, אבי, "באו לעבוד, עברו לפשע", ישראל היום, 30 במרס 2012. <http://news.walla.co.il/?w=/2680/2521249> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁵¹ חזיזה, גל, "הפגנה נגד המסתננים: אפס משתתפים", אשקלונט, 23 במאי 2012. <http://ashqelon.net/?p=19805> [גישה: 15 ביוני 2012]

[גישה: 15 ביוני 2012] העיתונאי חסר הפניות גל חזיזה הוא ממקימי קבוצת הפייסבוק "תושבי אשקלון אומרים לא למסתננים". ראו: "תושבי אשקלון אומרים לא למסתננים", אשקלונט, 8 במאי 2012. <http://ashqelon.net/?p=19925> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁵² אתאלי, עמיחי, "השיחה מהשב"כ גרמה לפעיל הימין להימלט", מעריב, 29 באוגוסט 2010. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/150/509.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁵³ ליס, טוני, "פליט מסודן: לעולם לא אשכח את היחס הגזעני", Mynet, 24 במאי 2012. <http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4233022,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

⁵⁴ שוורץ, פז, "עיר מפלט: תושבי אילת נגד המסתננים ולוקחים את החוק לידיים", חדשות ערוץ 10, 18 במאי 2012. <http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=897896> [גישה: 18 ביוני 2012]

⁵⁵ שילה, אילה, "השב"כ לבן זיקרי: הפסק הפעילות באילת", ערוץ 7, 27 באוקטובר 2010. <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/227764> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁵⁶ אחת מהטענות המקובלות היא כי ישנו תת-דיווח של פשעי הפליטים. עם זאת, תת-דיווח קיים גם באוכלוסיות אחרות בישראל, ופשעים מסוימים, בייחוד אלו הכרוכים בסטיגמה לא מדווחים על ידי רבים מהקורבנות. כלומר, אחוז הפשיעה בציבור הישראלי גם הם גבוה יותר מהמדווח למשטרה. למשל, על פי איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות הטרדה מינית, פחות מ-10% מהנשים המוטרדות מתלוננות על כך במשטרה. על פי סקר של משטרת ישראל, פחות מ-25% מהנשים שהותקפו מינית (כולל אונס) דיווחו על כך למשטרה. ראו: בן עמי, לילי, "כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִשָּׁה אֲשֶׁר...". Ynet, 21 במרס 2011. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4043513,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

פשיעת מבקשי המקלט. היא טענה כי הם אינם משלמים ארנונה, מספרם בארץ אינו ידוע, ולא ניתן לזהותם כי הם משתמשים בתעודות מזויפות (טענות שאינן נכונות).⁵⁷ כתבת גלי צה"ל, הדס שטייף, פרסמה טענה, כביכול מפי צמרת המשטרה, כי הפליטים מבצעים 40% מהפשיעה בתל אביב.⁵⁸ בפועל, כלל הזרים (רובם אינם מבקשי המקלט), אשר מהווים 28.5% מאוכלוסיית תל אביב, ביצעו 13.5% מהפשיעים בה, כלומר, בשיעור נמוך מהאוכלוסייה הישראלית בעיר.⁵⁹ נתונים שגויים אלו של שטייף, אשר פורסמו לאחר מכן גם בכלי תקשורת אחרים, צוטטו גם על ידי נבחרי ציבור ישראלים.⁶⁰ במאמר שפורסם ב"מעריב" אשר קרא לקולוניאליזם מחודש של אפריקה כדי "לכפות קדמה" על הילידים, העיתונאי אראל סג"ל גם הסתמך על נתונים של שטייף.⁶¹ רק שלושה שבועות ועשרות ציטוטים כוזבים מאוחר יותר, תיקנה דוברות המשטרה את טעותה של שטייף והבהירה: "משטרת ישראל מעולם לא העבירה נתון כלשהו התומך בטענה כי 40 אחוז מכלל העבירות במחוז ת"א מבוצעות ע"י זרים".⁶²

מבקשי המקלט מפיצים מחלות

טענה גזענית נוספת שהועלתה נגד מבקשי המקלט היא שהם מפיצי מחלות ומהווים סכנה לציבור הישראלי. כך, שר הפנים אלי ישי הצהיר בפני עיתונאי: "אתה יודע שהרבה נשים בתל אביב נאנסו ומפחדות להתלונן, שלא תדבק בהן סטיגמה של נשאות של נגיף האיידס?".⁶³ בראיון זה ישי גם הביע תמיכה בדבריו של פרופ' רפי קרסו, שטען כי 50%-60% חולי האיידס המאובחנים בישראל הם פליטים, ו"50%-60% או 80%" מחולי השחפת בארץ הם מבקשי מקלט. קרסו הגדיר את מבקשי המקלט כ"מאגר של מחלות" והזהיר ישראלים פן יסעדו במסעדות בהן מועסקים מבקשי המקלט שבאמצעות שטיפה של כלים ומגע בברזים יכולים להדביק את הציבור.⁶⁴ גם חבר הכנסת בן ארי הסתמך על דבריו של קרסו באומרו: "זועקים שאין מיטות בבתי חולים וממלאים את הארץ בנושאי מחלות נגיפיות כפי שהעיד פרופסור קרסו".⁶⁵ בפועל, אוכלוסיית המהגרים היא ברובה צעירה ובריאה

דוגמה נוספת היא התופעה עולמית של תת-דיווח משמעותי של אונס המבוצע בגברים. ראו: טורס, עינת, " בארון: למה תקיפות מיניות בקהילה הגאה עדיין מושתקות?", *זמן תל אביב*, 6 ביוני 2011.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/247/038.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁵⁷ תוכניתה של קרן נויבך, "סדר יום" רשת ב', 20 במאי 2012.

⁵⁸ שטייף, הדס, "מבקשי מקלט מעורבים ב-40% מהפשיעה", *גלי צה"ל*, 2 במאי 2012.

<http://www.glz.co.il/newsArticle.aspx?newsid=104642> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁵⁹ יחב, תלם, "נתונים של הכנסת: זרים מעורבים בפשע פחות מישראלים", *ידיעות אחרונות*, 30 במאי 2012.

⁶⁰ למשל, בבקשה של חבר הכנסת דני דנון לקיים דיון בוועדת הפנים של הכנסת.

הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, שאילתה מס' 919 ליו"ר הכנסת, 29 במאי 2012.

<http://www.knesset.gov.il/committees/heb/Fmaterial/data/pnim2012-05-29-01.doc> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁶¹ סג"ל, אראל, "ימי ת"א האחרונים", *מעריב*, 4 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/364/296.html?hp=1&cat=479&loc=28> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁶² פרסיקו, אורן, "מפי הסוס: הבסיס העובדתי", *העין השביעית*, 22 במאי 2012.

http://www.the7eye.org.il/interviews/Pages/210512_Factual_basis.aspx [גישה: 16 ביוני 2012]

⁶³ תגובתו של הכתב שלום ירושלמי הייתה מביכה: "אתה התרעת על מחלות הזרים כבר באוקטובר. 2009 אז זה נשמע נורא". ראו: ירושלמי, שלום, "אלי ישי בראיון מיוחד: "זה או אנחנו או הם", *מעריב*, 1 ביוני 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/373/346.html?hp=1&cat=404&loc=2> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁶⁴ תוכנית הבוקר עם אורלי וגיא, *ערוץ 10*, 23 במאי 2012.

⁶⁵ מוססקו, אבי, "זועקים שאין מיטות בבתי חולים וממלאים את הארץ בנושאי מחלות נגיפיות", *תל אביב Now!*, 6 ביוני 2012.

<http://bit.ly/LeNLIh> [גישה: 16 ביוני 2012]

יחסית לציבור הישראלי. 13% מחולי השחפת בישראל הם מהגרים (קבוצה זו כוללת גם את כל מהגרי העבודה בעלי האשרה, מהגרי עבודה השוהים בישראל שלא כדון ומבקשי המקלט) ו-17% מחולי האיידס בישראל הם מהגרים והסיכוי של ישראלים להדבק מהמהגרים הוא נמוך.⁶⁶

חברי כנסת הפיצו טענה זו גם הם. כך, חבר הכנסת אריה ביבי (קדימה) הצהיר בדיון בכנסת כי: "רובם של המסתננים עם מחלות מדבקות, משחפת ומטה". חברת הכנסת מירי רגב טענה כי בשל המחלות של מבקשי המקלט, לאחר שכמה מהם הובאו במרמה לבריכת גורדון בצפון תל אביב על ידי חבר הכנסת מיכאל בן ארי, "ניקו במשך יומיים את הבריכה בגורדון" שבה השתכשו מבקשי המקלט.⁶⁷ חבר הכנסת בן ארי, בתורו, הצהיר כי "יש פה חבית אבק שריפה. ילדה בכיתה ד' לא יכולה ללכת לחוג ריתמיקה בלי שילוו אותה, או שהיא לומדת בכיתה אחת עם ילדי מסתננים שאתה לא יודע אלו מחלות הם נושאים איתם. אלה מחלות נגיפיות קשות ביותר".⁶⁸

בנושא התפרסמו גם כתבות ומאמרי דעה שהסיתו נגד מבקשי המקלט. כך, במאמר שפורסם בפורטל הפופולרי Ynet שקרא לגרש את מבקשי המקלט בחזרה למדינותיהם נכתב: "רוב המסתננים שכופים את עצמם על ישראל (כאן רציתי להשתמש במילה "אונסים", אך נרתעתי) באים מהאוכלוסיות החולות ביותר עלי האדמות, כולל חולים במחלות מדבקות, מחלות גנטיות תורשתיות ומחלות אחרות. חלקם באים מאזורים באפריקה שבהם שיעור הנשאות ל-HIV מגיע ל 25-30 אחוזים באוכלוסיה הכללית. וכך קורה שהיום בישראל 17% מחולי האיידס ו-13% מחולי השחפת הם המסתננים מהעולם השלישי, ומערכת הבריאות משקיעה מאמצים גדולים לטפל בחולים אלה ולמנוע את התפשטות מחלותיהם".⁶⁹ כתבים שעסקו בנושא ציטטו הערכות אובייקטיביות של רופאים מומחים כשהם מוסיפים פרשנות על פיה "המסתננים" מסכנים את בריאות הציבור.⁷⁰

מבקשי המקלט הם איום דמוגרפי קיומי על מדינת ישראל

הטענה הנפוצה ביותר של נציגי המדינה נגד מבקשי המקלט היא כי הם מהווים איום על קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. מעמדם של מבקשי המקלט בישראל כיום (הגנה קבוצתית המונעת

⁶⁶ מור, זהר, גרוטו, איתמר, ולבנטל, אלכס, "שחפת ואיידס במהגרי עבודה – הכצקתה: הרמאה, כרך 151, חוברת 3, מרס 2012.

⁶⁷ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה, סדר היום: " התמודדות המשטרה עם תופעת הפשיעה בקרב מסתננים", 29 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/pnim/2012-05-29-02.rtf> [גישה: 19 ביוני 2012]

⁶⁸ ליס, יהונתן, וקובוביץ, יניב, " בן ארי: מוטרד מהאלימות, אך הם נושאים מחלות נגיפיות מסוכנות", הארץ, 24 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/politi/1.1715623> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁶⁹ פרהדיאן, מהרן, "לפרק את פצצת הזרים", Ynet, 1 ביוני 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4236931,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁷⁰ ראו למשל פסקה אופיינית זו: "לדברי רופא העובד באחת המחלקות הפנימיות בבית החולים, רבים מהמהגרים חולים במחלות זיהומיות וקטלניות שנעלמו לגמרי ממפת המחלות הקיימות במדינות המערביות, כולל ישראל. למעשה, המסתננים מסכנים את ציבור החולים בבית החולים ובכלל מסכנים את האוכלוסייה בישראל בהפצת מחלות. "יש מטופלים שמגיעים אלינו עם כל מיני מחלות שבשילן צריך ללכת ולפתוח ספרי רפואה", מספר הרופא. "גם לילדות יש לעתים מחלות כאלה, אז צריכים להיזהר מאוד". הפרשנות כי "המסתננים" מסכנים את בריאות הציבור מוספת על ידי הכתב ולא נאמרה על ידי הרופא. מתוך: אבני, ליאור, "חדר הלידה של ברזילי מתמלא ביולדות מסתנות מאפריקה", זמן הדרום, 18 בפברואר 2012. <http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/338/092.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

דוגמה נוספת היא כתבה זו והשאלות המועלות על ידי הכתבת על התפרצות מחלות בקרב הפליטים והסכנה שהם מהווים לציבור. שלמה-מלמד, מירב, "העובדים הזרים חולים יותר במחלות מין", MyNet, 3 במאי 2012. <http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4223951,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

גירוש), וגם אם יוענק להם מעמד פליט, הוא מעמד זמני שאינו מקנה התאזרחות (זאת בניגוד למדינות קולטות פליטים אחרות). הטענה שמבקשי המקלט הם איום דמוגרפי היא הטענה המרכזית בהתייחסותו של ראש הממשלה נתניהו לסוגיה. כך למשל, בחודש מאי 2012 הוא הצהיר: "התופעה הזו חמורה ביותר והיא מאיימת על הביטחון הלאומי ועל הזהות הלאומית. זו הצפה של המדינה וביטול זהותנו כמדינה יהודית ודמוקרטית... 60 אלף המסתננים עלולים להפוך ל-600 אלף, ולהביא לביטולה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית".⁷¹

בעוד שנתניהו ממעט להתייחס לנושא מבקשי המקלט, שר הפנים מרבה להתייחס לנושא באמצעי התקשורת. אלי ישי הצהיר במליאת הכנסת: "המדינה היהודית בסכנה, אני אומר בצורה מפורשת, בהיבט החברתי, הערכי, הרוב היהודי, הזהות היהודית, המפעל הציוני - מול המסתננים".⁷² הוא גם קרא לגרש את מבקשי המקלט בשל החשיבות של "שמירת הזהות היהודית אם אנחנו לא רוצים שתהיה מלחמת השחרור 2, ואני לא מגזים".⁷³ מאוחר יותר טען כי: "אם הם [מבקשי המקלט] יישארו פה צריך לגנוז את מגילת העצמאות. דמוקרטיה היא לא מתכונת להתאבדות".⁷⁴ מבקשי המקלט, רובם המכריע גברים רווקים, נתפשים על ידי ישי כסכנה גם בשל פוטנציאל הרבייה שלהם: "בקרב המסתננים יש ילודה של מאות אלפים, והחלום הציוני נגזז".⁷⁵ לאחר שבוצע במבקשי המקלט פוגרום בשכונת התקווה בדרום תל אביב, ישי הצהיר: "אין לנו שנאה, אבל אנחנו רוצים לשמור על המפעל הציוני, הרוב היהודי, הזהות היהודית. אם נרחם עליהם בסוף נתאכזר אליהם, כמו שקורה היום בדרום תל אביב".⁷⁶ בראיון אחר טען: "המסתננים יחד עם הפלסטינים יביאו אותנו מהר מאוד לסיום החלום הציוני. מאז ימי חורבן הבית השני לא עמדנו בפני סכנה מוחשית כזו. הקמנו את המדינה, והיום אנחנו מאבדים אותה מדי יום".⁷⁷

שר המשפטים, יעקב נאמן הצהיר: "להגיד שהמצב קטסטרופלי זה אנדרסטייטמנט. זו סכנה קיומית למדינת ישראל. יש לנו זכות לשמור על המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית. פליטים שמשלמים אלפי דולרים כדי לעבור את הגבול, לקבל עבודה ולשלול עבודה מישראלים - זה זכויות אדם? אנשים באים לפה בצורה בלתי חוקית באמצעות ארגוני פשע וגוזלים מישראלים את העבודה. ישראל, כמו כל מדינה, צריכה למנוע כניסה בלתי חוקית אליה".⁷⁸ חבר הכנסת דנון הצהיר כי מבקשי

⁷¹ ינגה, נייר, "ישי: מדינה שלא רוצה מסתננים לא תאפשר להם לעבוד", הארץ, 22 במאי 2012.

<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1713736> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁷² דברי הכנסת, חוברת כ"ד, ישיבה שמי"א, "הישיבה השלוש-מאות-וארבעים-ואחת של הכנסת השמונה-עשרה", 2 במאי

2012. www.knesset.gov.il/plenum/data/02072712.doc [גישה: 17 ביוני 2012]

⁷³ וולף, פנחס, "ישי על המסתננים: יעוד יביאו למלחמת השחרור 2", וואלה!, 23 במאי 2012.

<http://news.walla.co.il/?w=9/2535655> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁷⁴ ילון, ירון, שלזינגר, יהודה וזילברשטיין, רונית, "ישי: זה הם או אנחנו", ישראל היום, 11 ביוני 2012.

http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_article.php?id=18050&hp=1&newsletter=11.06.2012 [גישה:

16 ביוני 2012]

⁷⁵ "מקומות עבודה ישרישו את המסתננים פה", גלי צה"ל, 20 במאי 2012.

<http://glz.co.il/newsArticle.aspx?newsid=105766> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁷⁶ "ישי: לא יכול לשפוט את תושבי ת"א על יחסם לזרים", וואלה!, 24 במאי 2012.

<http://news.walla.co.il/?w=90/2535799> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁷⁷ ירושלמי, שלום, "אלי ישי בראיון מיוחד: 'זה או אנחנו או הם'", מעריב, 1 ביוני 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/373/346.html?hp=1&cat=404&loc=2> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁷⁸ לוי, איתמר, "נאמן: ההגירה הבלתי חוקית - סכנה קיומית", News1, 17 בפברואר 2012.

<http://www.news1.co.il/Archive/001-D-290053-00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

המקלט הם "איום חברתי אסטרטגי על המדינה" והוסיף: "ילדים ונשים מפחדים להסתובב ברחוב, הפשע גואה, האבטלה גבוהה והצביון היהודי בשכונות נעלם. המסתננים הם האיום המוחשי ביותר על מדינת ישראל, עם פוטנציאל של מאות אלפים שמחכים להגיע".⁷⁹ חבר הכנסת עתניאל שנלר (קדימה) טען בראיון כי כניסת מבקשי המקלט לישראל: "פצצת זמן מתקתקת וההתייפויות של הפוליטיקאים בנוגע אליה, מסוכנת לא פחות מאותם מסתננים".⁸⁰ חבר הכנסת זבולון אורלב (הבית היהודי) הצהיר: "העדר מדיניות ההגירה שהביאה להימצאותם של למעלה מ-600 אלף איש ששוהים במדינת ישראל שלא כדין, היא ההפקרות מוחלטת ומחדל שלטוני חמור המהווה פיגוע אסטרטגי, המאיים על אופייה היהודי של מדינת ישראל".⁸¹ חבר הכנסת ניסים זאב (ש"ס) טען כי: "לא חלמתי שזכות השיבה תהיה למסתננים מאפריקה. אנחנו נמצאים באיום דמוגרפי רציני".⁸² חברת הכנסת מירי רגב טענה בדיון בכנסת: "60,000 מהגרי העבודה רוצים להישאר פה ולהפריע לאופי הדמוגרפי, הלאומי, היהודי של מדינת ישראל".⁸³ חבר הכנסת אורי אריאל (האיחוד הלאומי) טען בראיון: "יש כוחות ישראלים שמנסים, דרך התופעה הזאת של המסתננים, להביא את ישראל למצב של מדינה של כל אזרחיה".⁸⁴

ההצהרות כי מבקשי המקלט מהווים איום דמוגרפי לעיתים מגובות בטענה השגויה שמספר מבקשי המקלט בארץ גדול מאשר מדווח. על פי נתוני רשות האוכלוסין, נכנסו לישראל כ-60,000 מבקשי מקלט.⁸⁵ למרות אינספור עדויות של חיילי צה"ל על מבקשי המקלט שחיכו בצידי הכביש על מנת שיאספו אותם למעצר, מקבלי החלטות ופרשנים טוענים כי המספר הידוע של "מסתננים" הוא 60,000 אבל מספרם בפועל גדול בהרבה.⁸⁶ טענה שגויה אחרת שהוצגה על ידי חבר הכנסת דנון ודובר

---

⁷⁹ הודעה לעיתונות מלשכת דנון שפורסמה כלשונה באתר תומך הטרור, "הקול היהודי" ב-3 בפברואר 2012. <http://www.hakolhayehudi.co.il/?p=24454> [גישה: 16 ביוני 2012] דנון חזר על דברים אלו בדיוק חודשיים מאוחר יותר בכנס. ראו: קלנר, גיל, "ב-2011 הגיעו לישראל יותר מסתננים מאשר עולים חדשים", סרוגים, 15 באפריל 2012. <http://bit.ly/It052J> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁸⁰ "שנלר: המסתננים מאפריקה = פצצת זמן", *רדיו קול חי*, 1 במאי 2012. <http://bit.ly/Kqd6LL> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁸¹ קרוב, ישי, "מדיניות ההגירה - פיגוע אסטרטגי נגד ישראל", *ערוץ 7*, 15 באפריל 2012. <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/236549> [גישה: 15 ביוני 2012]

כאמור, מבקשי המקלט שוהים בישראל כחוק. על פי הערכות רשות האוכלוסין וההגירה בישראל שוהים כ-105 אלף מהגרים לא חוקיים, 95 אלף מהם נכנסו באשרת תייר. ראו: רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים, "נתוני זרים בישראל - אפריל 2012", 14 באפריל 2012.

<http://www.piba.gov.il/PublicationAndTender/ForeignWorkersStat/Documents/%D7%90%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%9C%202012.pdf> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁸² אדטו, עדנה וצזנה, שלמה, "אור ירוק לגירוש", *ישראל היום*, 24 במאי 2012. http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_article.php?id=17449&hp=1&newsletter=24.05.2012 [גישה: 16 ביוני 2012]

⁸³ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה, סדר היום: "התמודדות המשטרה עם תופעת הפשיעה בקרב מסתננים", 29 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/pnim/2012-05-29-02.rtf> [גישה: 19 ביוני 2012]

⁸⁴ "אורי אריאל: המסתננים - נשק למדינת כל אזרחיה", *Ynet*, 18 ביוני 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4243876,00.html> [גישה: 19 ביוני 2012]

⁸⁵ זהו המספר הרשמי היחיד המסופק על ידי המדינה כיום. מספר זה מתעלם ממספר מבקשי המקלט שעזבו מרצון או גורשו לאחר שנמצא כי אינם זכאים להגנה קבוצתית או מעמד פליט.

⁸⁶ ראו למשל את הנתונים שהציג חבר הכנסת יעקב כץ (האיחוד הלאומי) ושלל הסתירות הפנימיות בהם: "המספרים [של מבקשי מקלט בתל אביב] יותר קרובים ל-60,000 מ-45,000, ולדעת חולדאי, כשהוא מדבר על המספרים האמיתיים, על האנשים שנכנסו לא דרך מדינת ישראל ולא דרך צה"ל ולא נקלטו על ידי צה"ל, מדובר על 80,000-100,000. אנחנו מכירים היום ערים שהתושבים שנכנסו מגבול מצרים, מהווים היום 15-20% מתושבי העיר. באילת - 15%, בתל אביב, תקשיבו טוב למספרים, יש 400,000 יהודים, ויש קרוב בין 60,000 ל-70,000 מסתננים, עוד כ-110,000 עובדים זרים. היהודים נמצאים היום בתל אביב, בעיר תל אביב, במיעוט".

בפועל, עיריית תל-אביב מעריכה כי נמצאים בעיר כ-25,000 פליטים. ראו: נתן, גלעד, "פיזורם הגיאוגרפי של מסתננים

משרד ראש הממשלה, מארק רגב, היא כי ב-2011 הגיעו לישראל יותר מבקשי המקלט מ"עולים" יהודים.⁸⁷

נבחרי ציבור ישראלים מתארים את מבקשי המקלט כקבוצה מסוכנת שפלשה למדינת ישראל ומאיימת להחריב את המפעל הציוני. כך, חבר הכנסת דנון טען בדיון בכנסת: "מדינת אויב קמה לנו פה בארץ מתחת לאף בגללכם [השמאל]".⁸⁸ ומסקנתו הייתה: "הגיע הזמן להכריז מלחמה על המסתננים הללו".⁸⁹ חברו למפלגה, אופיר אקוניס, הצהיר: "אני הגדרתי את תופעת המסתננים כפצצת זמן חברתית... בעיית המסתננים היא איום אסטרטגי על קיומה של מדינת ישראל ואני יכול להקריא לכם כאן רשימה אל אזורים ושכונות שהם תחת כיבוש – נווה שאנן בתל אביב – תחת כיבוש; שכונת שפירא בתל אביב... – תחת כיבוש; שכונת התקווה – תחת כיבוש; ערד – תחת כיבוש; אילת – תחת כיבוש; פרדס כץ – תחת כיבוש".⁹⁰ חבר הכנסת בן ארי טען בתורו: "בואו נפסיק לדבר על פליטות. יש הגירה. יש מלחמה שלנו על מדינה יהודית יחידה שיש לנו. אלו שרוצים לחסל אותה כמדינה יהודית".⁹¹

בהפגנה שקדמה לפוגרום בשכונת התקווה בדרום תל אביב השתתפו חמישה חברי כנסת: דני דנון (ליכוד), מירי רגב (ליכוד), יריב לוין (ליכוד), רונית תירוש (קדימה) ומיכאל בן ארי (האיחוד הלאומי). בהפגנה בן ארי צעק מעל במת הנאומים: "שלוש שנים נשים לא יכולות לבוא לשוק בלי

ומבקשי מקלט בישראל", מרכז המחקר והמידע, הכנסת, 16 באפריל 2012. <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03052.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012]

באותה ישיבה של ועדת הכנסת בעניין העובדים הזרים, היחידה שבה דנון נכח בשנת 2012, הוא הצהיר: "יש היום במדינת ישראל 200,000 אנשים שנכנסו לא כחוק. 100,000 שנכנסו דרך נמל התעופה בן גוריון ושכחו לצאת, מכל העולם, ועוד כ-100,000 שהגיעו דרך מצרים. וה-200,000 האלה מולידים פה ילדים וגדלים ויש גם עוני ויש אלימות".

הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום-תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁸⁷ בתור ראש ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות בכנסת, דנון צריך היה לדעת כי מספר העולים לישראל ב-2011 הוא 19,020 ומספר מבקשי המקלט שנכנסו לישראל בשנה זו הוא 16,851. <http://www.moia.gov.il/NR/rdonlyres/C90F3B29-8776-462D-9FF2-DFC9B3973EF8/0/OLIM1.HTM>

לנתוני כניסת הפליטים לישראל ראו: רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים, "נתוני זרים בישראל, סיכום שנתי 2011", ינואר 2012.

<http://www.piba.gov.il/PublicationAndTender/ForeignWorkersStat/Documents/%D7%A1%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%9D%20%D7%A9%D7%A0%D7%AA%D7%99%202011.pdf> [גישה: 16 ביוני 2012]

לדבריו של דנון ראו: קלנר, גיל, "ב-2011 הגיעו לישראל יותר מסתננים מאשר עולים חדשים", סרוגים, 15 באפריל 2012. <http://bit.ly/It052J> [גישה: 16 ביוני 2012]

מארק רגב הגדיל לעשות בכך שטען כי מספר המהגרים החוקיים (כלומר, עולים ומהגרים עם אשרות) קטן ממספר מבקשי המקלט שנכנסו ב-2011. לדבריו של מארק רגב ראו:

Greenwood, Phoebe, "Huge detention centre to be Israel's latest weapon in migration battle", *Guardian*, <http://www.guardian.co.uk/world/2012/apr/17/detention-centre-israel-migration?fb=optOut> April 17, 2012. [Accessed at: June 16, 2012]

⁸⁸ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום-תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁸⁹ פישקין, גיא, "יסודן זה כאן: בנתניה מכריזים מלחמה על המסתננים", *זמן נתניה*, 30 במאי 2012. <http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/372/744.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁹⁰ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום-תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁹¹ וולף, פנחס, "בן ארי: במצרים התאמצו להגדיר מסתננים כפליטים", *וואלה*, 3 ביוני 2012. <http://news.walla.co.il/?w=9/2538534> [גישה: 16 ביוני 2012]

שיגנבו להן את התיק. ילדות לא יכולות לשחק. בחורים צעירים לא מוצאים עבודה". לאחר מכן הוביל

את הקהל בקריאות "סודאנים לסודאן".⁹² בהפגנה זו מירי רגב כינתה את מבקשי המקלט "סרטן בגוף שלנו" והוסיפה: "נעשה את הכל להחזיר אותם בחזרה לארצם. אנחנו לא נרשה לאנשים לבוא לחפש עבודה בארץ ישראל... כל השמאלנים שהגישו בג"צ, בושה להם, השמאלנים שמנסים לבא על הגב שלנו. לא ניתן לשמאלנים להרים את זה.

אנחנו הימין נטפל בבעיות של המסתננים, נגן על הילדים שלנו, הנשים שלנו, מקומות העבודה שלנו ונמשיך לעשות הפגנות כל יום עד שאחרון הסודאנים יחזור לסודאן".⁹³ דני דנון נאם בהפגנה ואמר: "הדבר החשוב ביותר זה לגרש את המסתננים מארץ ישראל ולשמור על מדינת ישראל כמדינה יהודית".⁹⁴

טענה שגויה נוספת שמלבה את חרדות הציבור ממבקשי המקלט היא שרובם מוסלמים.⁹⁵ טענה זו הועלתה הן על ידי מקבלי החלטות ישראלים וגם בכלי תקשורת ישראליים. שר הפנים אלי ישי הצהיר בראיון: "רוב האנשים שבאים הנה הם מוסלמים שחושבים שהארץ בכלל לא שייכת לנו, לאדם הלבן".⁹⁶ חבר הכנסת דני דנון טען: "אנחנו רואים שקמה לנו פה מדינת אויב בתוך מדינת ישראל. מדינה של מסתננים, שמגיעים ממדינות מוסלמיות".⁹⁷ חברתו לסיעה, מירי רגב, הצהירה: "אנשים לא מבינים את המשמעות של 60 אלף מוסלמים שמתחתנים כאן ומולידים ילדים. אי אפשר להיות יפי נפש".⁹⁸ במאמר דעה פרי עטה היא כתבה: "על כולנו להתאחד בהתנגדותנו להפיכת ישראל למדינת כל מסתנניה, על-פי חזונו של ארגוני השמאל הקיצוני, שחותרים להפוך את המדינה היהודית

⁹² סרטון מההפגנה שנערכה ב-23 במאי 2012. <https://www.facebook.com/photo.php?v=10150927766637417>. [גישה: 16 ביוני 2012]

⁹³ ברנר, נרי ופילר בועז, "מהומה ועצורים בהפגנה בדרום ת"א: זרים הותקפו", *Ynet*, 23 במאי 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4233445,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

סרטון מהאירוע: http://www.youtube.com/watch?v=poKugY46_CQ [גישה: 16 ביוני 2012]

⁹⁴ סרטון מההפגנה שנערכה ב-23 במאי 2012. <https://www.facebook.com/photo.php?v=10150927766637417>. [גישה: 16 ביוני 2012]

⁹⁵ בפועל, ראשי הקהילה הסודנית מעריכים שכ – 80% מחבריה הם מוסלמים ואילו ראשי הקהילה האריתראית בישראל מעריכים את אחוז חבריה המוסלמים בישראל ב – 5% עד 10% לכל היותר. גם אם מחצית מכלל מבקשי המקלט ממדינות אפריקה האחרות הם מוסלמים, הרי שאחוז המוסלמים בקרב מבקשי המקלט מאפריקה בישראל אינו מגיע ל – 35%. הנתונים מבוססים על הערכות ראשי הקהילות השונות כפי שנמסרו לפעילי "מוקד סיוע לעובדים זרים".⁹⁶

⁹⁶ ירושלמי, שלום, "אלי ישי בראיון מיוחד: "זה או אנחנו או הם", *מעריב*, 1 ביוני 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/373/346.html?hp=1&cat=404&loc=2> [גישה: 16 ביוני 2012]

⁹⁷ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, ישיבת הוועדה לביחנת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]

⁹⁸ ויילר-פולק, דנה, וקובוביץ', יובל, "ההפגנה האלימה נגד הזרים || 11 מתפרעים נשלחו למעצר בית", *הארץ*, 24 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715500> [גישה: 15 ביוני 2012]

היחידה בעולם לעוד מדינה מוסלמית אחת, ברשימת 55 המדינות המוסלמיות.⁹⁹ איילת שקד, יו"ר ארגון ההסברה של מועצת יש"ע, "ישראל שלי", טענה בראיון כי: "זהו איום חברתי ומדיני. אם הגבול בדרום המדינה ימשיך להיות פרוץ, ימשיכו להיכנס לפה 50 אלף איש בשנה ותוך עשר שנים נחיה עם חצי מיליון מסתננים. איזו מדינה חפצת חיים רוצה בזה? כל אריתריאה רוצה לבוא לכאן... אנשים לא מבינים שהמסתננים האלה מוסלמים. הם עוברים לחיות במקומות כמו כפר קאסם ומעבים את האוכלוסייה המוסלמית והערבית כאן בארץ".¹⁰⁰

אנשי תקשורת ישראלים חזרו על הטענה כי מבקשי המקלט הם מוסלמים, ועל כן, בראייתם, מאיימים.¹⁰¹ כך, הפרשן גיא בכור, כתב במאמר ב"גלובס": "שורה של עמותות, ארגוני מתנדבים ואחרים מעודדים את ההגירה האפריקאית הזו לישראל. מכוונים אותה עוד ממדינות המוצא, שומרים עליה, שלא תיתקל בקשיים בסיני, ומאפשרים לה בית חם בישראל. הם הוציאו ומוציאים את השמועה באפריקה שישראל היא גן עדן, וכי אפשר להגיע אליה ברגל. לא מהגרי עבודה לפנינו, ולא פליטים, אלא מוסלמים אפריקאים-ברובם, המגיעים לכאן כדי להשתקע, ולא לעזוב עוד לעולם".¹⁰² שדרן הרדיו אברי גלעד, טען בתוכניתו: "בל נשכח שהמתדפקים על דלתותינו שייכים לאסלאם, והאסלאם היום הוא המחלה הקשה ביותר המשתוללת בעולם. הוא מרעיל את המאמינים בו ומרעיל כל מקום שהוא מגיע אליו. האנשים שמגיעים אלינו, ובמיוחד הדרום-סודנים, הם אנשים מאוד מתונים, הפנים הבאמת יפים של האסלאם... הבעיה היא שכשאתה נושא את הווירוס, אתה לא יודע מתי הוא יתפוצץ לך... כל מוסלמי שנכנס לכאן עשוי להיהפך לנושא דגל האיסלאם הגלובלי... ולכן אנחנו צריכים להיזהר על חיינו".¹⁰³

חלקה של התקשורת הישראלית בהסתה מסתכם לרב בציטוט דברי הסתה של מקבלי החלטות או בתיאורים המציירים את מבקשי המקלט באוכלוסייה פושעת / מחוללת מחלות / פוגעת בביטחון המדינה או בדמוגרפיה שלה. יוצא מן הכלל הוא כתב עיתון מעריב בן דרור ימיני, שמגבה את מאמריו הרבים בנושא מבקשי המקלט בנתונים שנתפשים כאמינים או בנתונים מבוססים, אך מציגם באופן המטעה את ציבור הקוראים. כך, במאמר שזכה לכותרת בעמוד הראשי של העיתון "מעריב",

⁹⁹ רגב, מירי, "ח"כ רגב: "לפזר את המסתננים במעוזי השמאל הקיצוני - כפר שמריהו, רמת-אביב, קיסריה והקיבוצים", *גלובס*, 18 ביוני 2012. <http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000757744> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁰⁰ שניידר, טל, "תוך 10 שנים נחיה פה עם חצי מיליון מסתננים מוסלמים מאפריקה; הכי קל ליפי הנפש מצפון ת"א לקרוא לקלוט אותם - אבל הם מגיעים לאשדוד, לגליל", *ליידי גלובס*, 1 במאי 2012.

¹⁰¹ בתקשורת פורסמו מאמרים שגם מתייחסים לפליטים כאל איום דמוגרפי מבלי לטעון שהם מוסלמים. ראו למשל: מרגלית, דן, "רחמנים, אבל למה כל הנטל עלינו?", *ישראל היום*, 17 במאי 2012.

¹⁰² http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_opinion.php?id=8681&hp=1&newsletter=17.05.2012 [גישה: 16 ביוני 2012]

סג"ל, אראל, "60 אלף מסתננים הם איום קיומי פנימי", *מעריב*, 1 ביוני 2012.

¹⁰³ בכור, גיא, "דרום ת"א הפכה סודאן הקטנה, אילת נכבשה וכך גם שכונות חלשות בראשל"צ, פי"ת, פרדס כץ, שדרות והגליל. אם לא נפעל עכשיו בישראל יהיה רוב מוסלמי", *גלובס*, 30 במאי 2012.

¹⁰⁴ שלח, עפר, "חוות גלעד", *מעריב*, 13 ביוני 2012.

¹⁰⁵ <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/376/969.html?hp=1&cat=479&loc=4> [גישה: 16 ביוני 2012]

אברי גלעד היה בוודאי מתקשה להסביר את הסיבה לפרוץ מלחמת האזרחים בין דרום וצפון סודאן שגבתה את חייהם של כשני מיליון איש אם שתייהן מדינות מוסלמיות. כידוע, דרום סודאן היא אפריקנית נוצרית ובשל כך דוכאה על ידי הצפון הערבי המוסלמי.

ימיני טען כי "בעוד שלושה חודשים, כשהיו כאן 67,000 פליטים, ועוד הרבה לפני סיום בניית הגדר, ישראל תהיה המדינה עם שיעור המסתננים, שבינתיים נחשבים לפליטים, הגדול ביותר במערב".¹⁰⁴ ימיני ביסס את טענתו כך: "בהנחה שלא היה שינוי יחסי משמעותי במצבן של המדינות המובילות, והשינוי הגדול ביותר היה בישראל",¹⁰⁵ אולם בכל העולם המערבי מספר מבקשי המקלט גדל. בפועל, על פי נציבות הפליטים של האו"ם ישראל אינה נמצאת בעשירייה הראשונה של מדינות המערב מבחינת היחס של מספר תושבים למבקשי מקלט.¹⁰⁶

במאמר אחר, ימיני התיימר להשוות בין גירוש אפריקנים מישראל ומנורווגיה: "המדינה אינה יכולה לקלוט כל מי שטוען שהוא נרדף או מסכן או משום שבארץ מולדתו תנאי המחיה קשים. פצחה סערה ציבורית. אלא שהממשלה הבהירה שמדובר בהחלטה מקצועית ועניינית. האפריקאים יגורשו. וזה יקרה למרות שחלקם שייכים לאופוזיציה והם חוששים לגורלם. זה לא קרה בישראל. זה קרה באירופה. המדינה היא נורבגיה. אחת המדינות העשירות בעולם. המגורשים הם אתיופים. ארגוני זכויות אדם התערבו למענם. גם סופרים ידועי שם הצטרפו למחאה. שם כמו כאן. זה לא עזר. הממשלה התעקשה. ובעצם, לא רק נורבגיה. גם שבדיה, דנמרק, הולנד ובריטניה החליטו על החזרה כפויה של אלפים, לעיראק ולמדינות אפריקניות, שבקשתם למקלט נדחתה".¹⁰⁷

שלוש המילים האחרונות בציטוט, אותן הדגשנו אנו, נבלעות במשפט וימיני אינו מסב את תשומת ליבו של הקורא לכך שבמילים אלו גלום ההבדל המהותי בין ישראל לנורווגיה ולשאר מדינות אירופה: אלו מגרשות (וגם הן לא תמיד מצליחות בכך) אפריקנים שבקשתם למקלט נדחתה, לאחר הליך הוגן, שקוף ובחלק מהמקומות אף מלווה בסיוע משפטי במימון המדינה המארחת. ישראל מגרשת אפריקנים מבלי לבדוק כלל את בקשות המקלט שלהם. אותם "מסתננים" שימיני מבקש לשכנע את הקורא שיש לגרש, בקשותיהם לא נבדקו ואם היו נבדקות, ועל ידי מערכת מקלט הוגנת ולא כזאת המצויה בישראל,¹⁰⁸ סביר להניח שרובן היו מתקבלות.

הטענות בנוגע לסכנה הדמוגרפית שמבקשי המקלט כביכול מהווים והפשיעה הרבה בקרבם נובעות גם מאנשי דת. כך, הרב אחיעד אטינגר, רב בית כנסת בדרום תל אביב, הביע דאגה מכך שלא יוותרו יהודים בדרום תל אביב והוסיף: "זה מצב חרום, כמו רעידת אדמה. צריכים להביא לכאן כוחות צבא, משטרה ובטחון. שיחזירו את כל הלא חוקיים הביתה. הם פוגעים בנשים, גונבים ומוחקים פה את הרוב היהודי. יש כאן מהפכה דמוגרפית שלישית והם יגיעו גם לשאר המקומות. עד

¹⁰⁴ מעניין כיצד לשם הצגת הטיעון כי הפליטים הם איום דמוגרפי, ימיני מוכן אפילו להכיר בפליטותם של מבקשי המקלט בישראל לאחר שבמשך שנים התעקש שהם "מסתנני עבודה". ראו למשל: ימיני, בן דרור, "תופעת הפליטים: האם האסימון ירד?", מעריב, 5 בדצמבר 2011. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/313/058.html> [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁰⁵ ימיני, בן דרור, "מחדל לאומי והיסטורי", מעריב, 1 ביוני 2012. http://www.nrg.co.il/app/index.php?do=blog&encr_id=f2b4c1b55be76d1e6d7b777256ea0370&id=3721 [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁰⁶ UNHCR, "Asylum Levels and Trends in Industrial Countries", March 27, 2012. <http://www.unhcr.org/4e9beaa19.html> [Accessed at: June 19, 2012]

¹⁰⁷ ימיני, בן דרור, "עיתונאים, שמאלנים, צביעות וגזענות", NRG, 15 ביוני 2012. http://www.nrg.co.il/app/index.php?do=blog&encr_id=f2b4c1b55be76d1e6d7b777256ea0370&id=3773 [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁰⁸ מוקד סיוע לעובדים זרים, "עד שיאטם ליבנו" מרס 2012: http://hotline.org.il/hebrew/pdf/asylum_procedures_2012_heb.pdf

כה ראש הממשלה ושר הביטחון נכשלו".¹⁰⁹ הרב הנודע ישראל רוזן בחן במאמר את הדרכים לעקוף את הציווי התנ"כי על יחס אנושי לגר ולעבד נמלט, וקבע: "הם נכרים המשבשים בגדול את הדמוגרפיה השברירית בישראל; הם מחוסרי מעש ו'הבטלה אם כל חטאתי' - שיכרות, גניבה, אונס ואלימות; הם מטילים חיתתם על סביבותיהם". מסקנתו של הרב הייתה לרסס באש חיה מבקשי מקלט המתדפקים על שעריה של מדינת ישראל ולגרש את אלו שכבר הצליחו להיכנס.¹¹⁰

המטיף הפופולארי הרב אמנון יצחק הזהיר מפני סכנת ההתבוללות בפני קהל באילת: "אצלנו בת מלך נדבקת בסודני, שאם תשאל אותו מה המוצא שלו, מאיפה הוא בא? הוא לא יודע. המוצא שלהם הוא מבני חם, בתיבת נח, חם שימש [קיים יחסי מין] בתיבה בחושך, מתי שאסור היה לשמש בתיבה, והם קיבלו עונש ונהיו שחורי עור. הם מבני חם. זה אומר הכל... וכי הערבים שלוקחים את הבנות היהודיות, באמת מתכוונים להעניק להן? הם משקיעים 10,000 בבחורה בחודש, היא אומרת: 'אם אלה החיים, אז טוב לי. הישראלים לא מסתכלים עלי, לא משחררים שקל, אז אני הולכת עם סודני. דווקא!'. ואחר כך מה יהיה הסוף? תלכי לאפריקה. טפסי על העצים, תאכלי בנות".¹¹¹ במאמר שפורסם באתר הרשמי של מפלגת ש"ס, הרב משה שפיר טען: "בלי להיכנס לשאלה ההלכתית האם דין גר תושב נוהג בימינו אנו... השורה האחרונה ברורה ומובנת בהחלט: חברה המהווה פצצה חברתית מסוג גזל, חמס, אלימות ומעשי סדום שונים כמו גם התבוללות המתרחשת תוך הריסת התא מוסד הנישואין והתא המשפחתי ההגון, חברה שכזו, מקומה בנפרד, בריחוק, ויפה שעה אחת קודם. אילו תצליחו לפורר את האושיות והזהות הלאומיות שלנו חלילה הבנויות על מתווים ומגדרים אלו, זה יהיה עצוב מאוד לנו וגם לכם כי יהיה פה בסוף בלאגן בדיוק כמו במקום ממנו באתם".¹¹²

מבקשי המקלט הם איום בטחוני

טענה נוספת שהועלתה על ידי מקבלי החלטות ישראלים ובתקשורת בישראלית היא כי מבקשי המקלט מהווים סכנה ביטחונית בשל חבירה פוטנציאלית לגורמי טרור. כך, שר הפנים הצהיר: "לגבי אותם אלה שעוברים חוק – ואני אמרתי את זה אז וכולם קמו עלי – כמה אחוז הפשיעה יגדל; גם בדברים קשים וחמורים, וגם פח"ע, וכדומה. יש נתונים ברורים מאוד במשטרה".¹¹³ השר לביטחון הפנים, יצחק אהרונוביץ' טען: "כולם מודים כי מדובר בפצצה מתקתקת, לא רק בשל אירועי האלימות בה מעורבים המסתננים – אלא גם בשל החשש מפני אפשרות שיחברו לארגוני טרור".¹¹⁴ חברו לסיעת ישראל ביתנו, השר עוזי לנדאו, הצהיר: "זו לא בעיה חברתית-כלכלית, אלא בעיה

¹⁰⁹ טוקר, בני, "יתל אביב בוערת: הפגנות סוערות נגד המסתננים", ערוץ 7, 9 במאי 2012.

¹¹⁰ <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/237698> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹¹¹ רוזן, ישראל, "אפריקה זה כאן", News1, 13 ביוני 2012. <http://www.news1.co.il/Archive/003-D-72965-00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹¹² כרמון, עומר, "הרב אמנון יצחק באילת: הסודנים נראים כמו מכשפים", ערב ערב, 23 בפברואר 2012.

¹¹³ שפיר, משה, "אל הסודני היקר באהבה", אתר מפלגת ש"ס, 10 ביוני 2012.

¹¹⁴ <http://shas.org.il/Web/He/News/Ideas/1645.aspx> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹¹³ דברי הכנסת, חוברת כ"ד, ישיבה שמ"א, "הישיבה השלוש-מאות-וארבעים-ואחת של הכנסת השמונה-עשרה", 2 במאי 2012. www.knesset.gov.il/plenum/data/02072712.doc [גישה: 17 ביוני 2012]

¹¹⁴ "מקומות עבודה ישרישו את המסתננים פה", גלי צה"ל, 20 במאי 2012.

¹¹⁴ <http://glz.co.il/newsArticle.aspx?newsid=105766> [גישה: 16 ביוני 2012]

ביטחונית-אסטרטגית. צריך להטיל את זה על המוסד והשב"כ. יש להם כלים לעצור את הזרם הזה שהוא מחוץ לגבולות ישראל ולטפל ברשתות הפשע והמבריחים".¹¹⁵ חבר הכנסת ישראל חסון, אף הוא ממפלגת ישראל ביתנו, הצהיר: "פליטים רבים עוברים להתיישב ביישובים ערביים כיוון עלויות המחיה שם זולות יותר, וחלקם ישנים בכלל בשדות. היכולת של האומללים האלה להתקיים היא מאוד מוגבלת, אז הם פונים לפשיעה. מי שעוסק בפליטים ומקורב לאוכלוסיות עוינות, עלול להשתכנע ולהגיע לפעילויות טרור. זה לא בשמיים".¹¹⁶ סגן שר החוץ לשעבר, אפרים סנה, הזהיר אף הוא שארגוני טרור דוגמת אל-קאעדה יתדרכו את מבקשי המקלט לפגוע בישראל עם כניסתם לארץ.¹¹⁷ הרב דב ליאור, רבה של קריית ארבע טען בכנס: "כניסת המהגרים ממדינות אפריקה, היא התחכמות על מנת להחדיר לישראל מחבלים במסווה של איחוד משפחות וכל מיני ביטויים מהסגנון הזה. אלו דברים שעלולים לפגוע בביטחונה של מדינת ישראל".¹¹⁸

מספר מאמרים שטענו כי מבקשי המקלט הם סכנה ביטחונית פורסמו בכלי תקשורת ישראליים מרכזיים. במאמר שפורסם במעריב במרס 2012 טען העיתונאי אראל סג"ל: "המציאות מעניינת את קואליציית הארגונים האנטיציוניים כקליפת השום, כמו גם את אנשי הרוח. עבורם, בסכנה הדמוגרפית טמון קלף מנצח על הרוב בחברה הישראלית שמגדיר עצמו כיהודי. לדידם, ככל שירבו מהגרי אפריקה, חלקם הגדול מוסלמים, צביונה היהודי של החברה הישראלית יתערער... חכו, כשתפרוץ אינתיפאדת המסתננים, והיא תפרוץ, התקשורת תצא במחול הלקאה עצמית".¹¹⁹ עפר לפלר, ממקימי משטרת ההגירה, טען במאמר: "בדרומה של העיר העברית הראשונה, תל אביב, מתארגן עכשיו תא טרור אסלאמי קיצוני שנולד ממצוקה. זה לא תרחיש דמיוני, כי אם תרחיש שנולד מחוסר התעסוקה ומהיאוש המתפתח בשוליים של מהגרי העבודה הבלתי חוקיים... יש צורך דחוף לבצע יישום של החלטות כלל הוועדות שבחנו את השתלשלות התופעה האיומה של מהגרי עבודה ולאכוף את המלצות ולמגר תופעה זו. אל לנו להאשים רק את אוזלת ידן של ממשלות ישראל לאורך ההיסטוריה, אלא להביט היטב במראה ולדעת שכל מי שמעסיק באופן בלתי חוקי מהגר לא חוקי במו ידיו מייצר את הפצצה האנושית שתבצע את הפיגוע הבא".¹²⁰ הפובליציסט חיים שיין טען במאמר שפורסם ב"ישראל היום": "אף על פי שאיני בעל מקורות מודיעיניים, ברור כי בסיני מתרכזים והולכים מאות אלפי סודאנים ואריתריאים. ייתכן כי בקרוב יצטרפו אליהם גם מובטלים ממצרים,

¹¹⁵ אפרים, עומרי, "ישי עונה למפכ"ל: עבודה לזרים - טעות גדולה", *Ynet*, 20 במאי 2012.

¹¹⁶ <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340.L-4231396,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹¹⁷ שטייף, הדס, "הפליטים מאפריקה עלולים לחבור לטרור", *גלי צה"ל*, 2 במאי 2012.

¹¹⁸ <http://glz.co.il/newsArticle.aspx?newsid=104669> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹¹⁹ ברוך, עוזי, "ארגוני טרור ינצלו פליטים מאפריקה", *ערוץ 7*, 29 במאי 2012.

¹²⁰ <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/238665> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹²⁰ קרוב, ישי, "איך מקום בארץ למי שמפריע לשלטון היהודי", *ערוץ 7*, 14 באפריל 2012.

¹¹⁹ <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/236544> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹¹⁹ סג"ל, אראל, "האינתיפאדה הבאה", *מעריב*, 22 במרס 2012.

¹²⁰ <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/349/112.html?hp=1&cat=479&loc=26> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹²⁰ לפלר, עפר, "החשש: אירוע 'טולוז הבא' כבר כאן", *Mako*, 25 במרס 2012. <http://www.mako.co.il/news-columns/Article-3a3d320a7ca4631018.htm> [גישה: 17 ביוני 2012]

לתוכנית הבוקר של זכיינית ערוץ 2 "קשת" (אשר מפעילה את האתר Mako) וחזר על טענות אלו. ראו: "הפליטים

הסודנים – סכנת טרור?", *יום חדש*, 27 במרס 2012. [http://www.mako.co.il/tv-new-](http://www.mako.co.il/tv-new-day/video&subChannelId=466de31eed175310VgnVCM2000002a0c10acRCD&vcid=bb8f152c15e463)

<http://www.mako.co.il/tv-new-day/video&subChannelId=466de31eed175310VgnVCM2000002a0c10acRCD&vcid=bb8f152c15e463>

[10VgnVCM2000002a0c10acRCD](http://www.mako.co.il/tv-new-day/video&subChannelId=466de31eed175310VgnVCM2000002a0c10acRCD) [גישה: 17 ביוני 2012]

וייתכן שגם מיוון ומספרד, בדרכם למדינת ישראל. אף שהמצרים יורים מדי פעם באותם מסתננים, אין ספק כי הצפת מדינת ישראל במאות אלפי מסתננים היא נשק אסטרטגי נגד מדינת ישראל".¹²¹

בשלוש השנים האחרונות, ארגוני סיוע החלו לדווח על תופעה מתרחבת של מחנות עינויים בסיני. במחנות עינויים אלו, מבקשי מקלט אשר הסכימו מלכתחילה לשלם כ-3,000 דולרים בממוצע למבריחים הבדואים על מנת שיעבירו אותם לגבול עם ישראל, נכלאים ומעונים עד שישלמו סכומי כופר גבוהים תמורת שחרורם.¹²² על אף שאנשי רשות ההגירה מתחקרים כל מבקש מקלט הנכנס לישראל ופוגשים אותו מידי חודש - שלושה חודשים לצורך חידוש אשרתו, עד כה, למיטב ידיעתנו, לא הניבו חקירותיהם של אנשי הרשות כתבי אישום נגד משתפי פעולה ישראלים עם סוחרי האדם בסיני. משתפי פעולה אלו, מבקשי המקלט ואזרחי ישראל שדוברים ערבית, מעבירים כספים למבריחים מבני משפחות של המעונים הכלואים בסיני. פעילי "מוקד סיוע לעובדים זרים" הביאו עד כה להגשתם של שלושה כתבי אישום נגד משתפי פעולה ישראלים באמצעות תיווך בין מבקשי המקלט הנדרשים לשלם את הכופר לשחרור בני משפחותיהם לבין היחידה במשטרה האמונה על חקירות אלו.

בשבוע השני של יוני 2012 פורסם באמצעי התקשורת בישראל כי פליט אריתראי גייס כספים עבור ארגון טרור מ"חבריו".¹²³ כתבת "וואלה!" דיווחה כי "השתמשו החשודים בתשתית העברת כספים קיימת, המשמשת אזרחי אפריקה השוהים בארץ ומעוניינים לפרנס את משפחותיהם. על פי החשד, השלושה [לצד מבקש המקלט נעצרו שני אזרחים ישראלים] העבירו באמצעות התשתית כספים לארגוני טרור עוינים לישראל".¹²⁴ פעילי "מוקד סיוע לעובדים זרים" הם שתיווכו בין מבקשי המקלט שביקשו להעביר אלפי דולרים לשחרור יקיריהם ממחנות העינויים בסיני, לבין משטרת ישראל. במהלך העברת הכספים נתפס מבקש מקלט אריתראי, כברי גבריוסוס, שביקש לגבות את הכספים לצורך העברתם לסיני. כלל לא ברור אם אותו אריתראי שגבה את הכספים משתף פעולה עם סוחרי האדם, או שמה הצטווה על ידם לאסוף כספים ממקורות נוספים לאחר שדיווח להם שהשיג את הסכום שדרשו ממנו תמורת שחרור בן משפחתו (פרקטיקה מוכרת ונהוגה). בכל מקרה, לא ברור אם אותו אריתראי מודע לעובדה שהכספים שעמד להעביר משמשים ארגון טרור. ובכל זאת, בסיקור התקשורת לא הוזכרה העובדה שהכספים גויסו לצורך שחרור ניצולים ממחנות העינויים ונוצר הרושם כאילו מטרת מעבירי הכספים הייתה מימון ארגון טרור זה או אחר.

¹²¹ שיון, חיים, "עובדים זרים: חייבים לבלום", *ישראל היום*, 21 במאי 2012.

¹²² <http://news.walla.co.il/?w=/2680/2534780> [גישה: 17 ביוני 2012]

עוד על מחנות עינויים אלו ניתן לקרוא בדו"ח משותף של מוקד סיוע לעובדים זרים עם מספר ארגוני זכויות אדם אחרים. ראו: "הגיע הזמן להציל את מאות הפליטים המוחזקים במחנות העינויים בסיני", 30 בנובמבר 2011.

http://hotline.org.il/hebrew/pdf/Hundreds_of_Refugees_Held_Hostage_in_Sinai_November_2011_Heb.pdf

¹²³ סניור, אלי, "פרסום ראשון: זר מאריתריאה חשוד בפעילות טרור", *ynet*, 13 ביוני 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4242019,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

ברוך, אלי, "מסתנן מאריתריאה נעצר בחשד למעורבות בטרור", *ערוץ 7*, 13 ביוני 2012.

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/239506> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹²⁴ שמעוני, מור, "חשד: השתמשו באזרחים זרים כדי לממן ארגוני טרור", *וואלה!*, 14 ביוני 2012.

<http://news.walla.co.il/?w=/2541435> [גישה: 17 ביוני 2012]

פתרונות המוצעים על ידי נבחרי הציבור הישראלים לבעיית מבקשי המקלט

נבחרי הציבור בישראל נוקטים בגישה נוספת של הסתה נגד מבקשי המקלט במסגרתה הם מציעים פתרונות לבעיית קיומם של מבקשי המקלט בישראל. פתרונות אלו רובם ככולם נוגדים את המשפט הישראלי, האמנות הבינלאומית עליהן ישראל חתומה, או פשוט לא ישימים. הפתרונות המוצגים נובעים באופן לוגי מתיוג מבקשי המקלט כ"מסתנני עבודה" ו"שוהים בלתי חוקיים", אשר אם הם אכן היו כאלו, ישראל הייתה כולאת ומגרשת. הצהרות מקבלי ההחלטות משדרות לציבור כי הם פועלים לפתרון הבעיה, למרות שרובם מודעים לכך שישראל מחויבת לפעול לאור אמנות שעליהן חתמה.

הפתרון הראשון שהוצע, בתקופה האחרונה ביתר שאת, הוא גירושם של מבקשי המקלט. פתרון זה מנוגד לעקרון האי-החזרה, ליבת אמנת הפליטים, עקרון המעוגן גם במשפט הישראלי, האוסר על גירושם של פליטים למקום בו נשקפת להם סכנה.¹²⁵ במספר רב של דיונים משפטיים המדינה הצהירה על עצמה כמחויבת לפעול לאור עקרון אי-החזרה ואמנת

הפליטים.¹²⁶ עובדות אלו לא הפריעו לנבחרי ציבור ישראליים להפריח אמירות על כך שגירוש מבקשי המקלט הוא פתרון אפשרי ורצוי. כך, ראש הממשלה טען: "יש הצפה של מסתננים, צריך להוציא אותם פיזית".¹²⁷ שר הפנים הציג את תוכניתו: "אני הייתי עושה דבר אחד פשוט, קשה, אבל פשוט, מכניס את כולם, ללא יוצא מן הכלל, לבית הסוהר או למתקן שהייה, או לחלק את זה - למתקן שהייה למי שלא עסוק בעבריינות, אם כי זה רובם אני מעריך, לדעתי, וגם על זה אני מותקף. ומי שכן יש לו עבירה הכי קלה שבעולם, לבית סוהר, ומשמה מענק עזיבה או מענק גירוש, תקרא לזה איך שאתה רוצה ולהחזיר אותם למדינתם".¹²⁸ מאוחר יותר ישי הציע "צריך גם לשלוח אותם למתקן שהייה ולהפעיל טיסות ישירות לאריתריאה וכך לא ישאר מסתנן אחד. אני מקווה שיתנו לי לסיים ולא יפריעו לי לעבודה כל יפי הנפש - וכך לא ישאר מסתנן אחד".¹²⁹

השר בלי תיק דן מרידור הצהיר בנושא זה: "הרוב הגדול הוא לא פליטים. צריך לעשות מאמצים כדי להשיג הסכמים עם מדינותיהם, ולהחזיר אותם".¹³⁰ התומך הקולני ביותר

¹²⁵ בג"צ 4702/94 אל טאיי נ' שר הפנים, פ"ד מט (3) 843 (1995)

¹²⁶ ראו למשל תגובת המדינה לבקשה למתן צו ביניים; בקשה לביטול הצו הארעי ובקשה לקיום דיון דחוף, עת"מ 53765-03, 30 במאי 2012.

¹²⁷ שלו, טל, "נתניהו: יש הצפה של מסתננים, צריך להוציא אותם פיזית", וואלה, 20 במאי 2012.

¹²⁸ <http://news.walla.co.il/?w=9/2534490> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹²⁹ ראיון בתוכניתו של גולן יוכפז, "בוקר טוב ישראל", גלי צה"ל, 16 במאי 2012.

¹³⁰ זרחיה, צבי וקורן, אורה, "ישי: אם 50% מהמסתננים יעברו לרמת אביב הביקורת נגדי תשתנה", *TheMarker*, 22

במאי 2012. <http://www.themarker.com/tv/1.1713830> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹³⁰ שומפלבלי, אטילה, "מרידור: גל האלימות - לא בגלל הזרים", *Ynet*, 18 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4230948,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

בגירוש מבקשי המקלט הוא חבר הכנסת דני דנון, שאף הקים תנועה בשם "גירוש עכשיו" במטרה לקדם צעד זה.¹³¹ דנון הכריז על הצעת חוק שתכפה על ישראל לגרש את כל מבקשי המקלט משטחה תוך שלוש שנים. דנון קרא לגרש את נתיני סודאן למדינתם ולשחד מדינות במזרח אירופה ובאפריקה לקלוט את יתר מבקשי המקלט המגורשים.¹³² חברי קואליציה נוספים הביעו תמיכה בגירוש מבקשי המקלט, ובכלל זאת שר החוץ, אביגדור ליברמן (ישראל ביתנו),¹³³ שר המדע דניאל הרשקוביץ (הבית היהודי),¹³⁴ השר להגנת הסביבה גלעד ארדן (ליכוד),¹³⁵ חברת הכנסת מירי רגב (ליכוד),¹³⁶ ישראל חסון (ישראל ביתנו),¹³⁷ מיכאל בן ארי (האיחוד הלאומי),¹³⁸ מרינה סולודקין (קדימה),¹³⁹ אריה ביבי (קדימה),¹⁴⁰ רונית תירוש (קדימה),¹⁴¹ שלמה מולה (קדימה).¹⁴² גם הפרשן יאיר לפיד העומד בראש מפלגת "יש עתיד" ומתעתד להשתתף בבחירות הקרובות, הביע את תמיכתו בכליאה וגירוש של מבקשי המקלט.¹⁴³

תמיכה בגירוש מבקשי המקלט הגיעה גם מכיוונום של ראשי עיריות תל אביב (רון חולדאי), פתח תקווה (יצחק אוחיון), בני בקר (יעקב אשר), אשדוד (יחיאל לסרי), אשקלון (בני וקנין) ואילת (מאיר יצחק הלוי). הקמפיין שממומן על ידי עיריית תל אביב קורא לכלוא ולגרש את מבקשי המקלט.

-
- ¹³¹ ברוט, צביקה, צימוקי, טובה ויהב, תלם, "יו"ר ועדת הקליטה מציג: תנועת "גירוש עכשיו", ידיעות אחרונות, 22 במאי 2012.
- ¹³² וולף, פנחס, "ח"כ דנון: לשלם למדינות באירופה עבור קליטת מסתננים", וואלה!, 13 במאי 2012. <http://news.walla.co.il/?w=9/2532674> [גישה: 16 ביוני 2012] בחודש שעבר מאז הכרזתו של דני דנון הצעה כזו טרם הוגשה לבחינה של ועדת השרים לחקיקה.
- ¹³³ ארבלי, עזרא, " ליברמן: לקצץ בקצבאות במקום להעלות מסים", *ynet*, 4 ביוני 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4238063,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]
- ¹³⁴ פיטרקובסקי, שלמה, " הרשקוביץ: מסתננים בחוץ - חרדים בפנים", *ערוץ 7*, 12 ביוני 2012. <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/239426> [גישה: 16 ביוני 2012]
- ¹³⁵ שומפלבי, אטילה, "מרדור: גל האלימות - לא בגלל הזרים", *ynet*, 18 במאי 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4230948,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]
- ¹³⁶ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: דיון דחוף בעקבות המצב בדרום תל-אביב, 21 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rf/zarim/2012-05-21.rtf> [גישה: 15 ביוני 2012]
- ¹³⁷ שטיף, הדס, "הפליטים מאפריקה עלולים לחבור לטרור", *גלי צה"ל*, 2 במאי 2012. <http://glz.co.il/newsArticle.aspx?newsid=104669> [גישה: 17 ביוני 2012]
- ¹³⁸ נחמני, נתיב, " הפגנה נגד המסתננים בת"א: "לגרש מידי", *מעריב*, 22 במאי 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/370/623.html?hp=1&cat=404&loc=10> [גישה: 16 ביוני 2012]
- ¹³⁹ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה, סדר היום: "גילויי האלימות וההסתה כנגד מבקשי העבודה", 11 ביוני 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rf/pnim/2012-06-11.rtf> [גישה: 19 ביוני 2012]
- ¹⁴⁰ הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה, סדר היום: "התמודדות המשטרה עם תופעת הפשיעה בקרב מסתננים", 29 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rf/pnim/2012-05-29.rtf> [גישה: 19 ביוני 2012]
- ¹⁴¹ אדטו, עדנה וצזנה, שלמה, "אור ירוק לגירוש", *ישראל היום*, 24 במאי 2012. http://www.israelhayom.co.il/site/newsletter_article.php?id=17449&hp=1&newsletter=24.05.2012 [גישה: 16 ביוני 2012]
- ¹⁴² הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, סטנוגרמה מישיבה מס' 353 (מליאת הכנסת), מתאריך 30 במאי 2012. <http://www.knesset.gov.il/plenum/data/02617812.doc> [גישה: 17 ביוני 2012]
- ¹⁴³ לפיד הצהיר: "אי אפשר להחזיר את המסתננים לאריתריאה כי אריתריאה היא מדינת אויב" ולכן הציע לשחד מדינות אפריקניות כדי שיקלטו את הפליטים המגורשים. בפועל, ישראל מקיימת יחסים דיפלומטיים ידידותיים עם הדיקטטורה האריתריאית. ראו: שומפלבי, אטילה, "לפיד: אני תומך בגירוש מסתננים. אסור להסית", *ynet*, 24 במאי 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4233923,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]
- "ההקלטה של יאיר לפיד נחשפת: "להחזיר את המסתננים לאפריקה", *The Pulse*, 24 במאי 2012. <http://www.thepulse.co.il/index.php/2012052411192/q-q.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

ראש עיריית אילת, אשר בעבר מימן מכספי העירייה קמפיין הסתה נגד מבקשי המקלט,¹⁴⁴ הסביר את תמיכתו בקמפיין: "אני שמח שרון חולדאי סוף סוף החליט לצאת עם הקמפיין ואני, כמובן, הצטרפתי. מדובר באוכלוסייה של מסתננים לא חוקיים שצריך לעשות כל דרך להחזיר אותם לארצם ולמולדתם. אני לא קורא לזה גירוש, אני קורא לזה החזרה. אני מדבר על מהגרי עבודה, לא תפקידי לבחון מי מסתנן ומי נמצא בקטגוריה אחרת".¹⁴⁵

לאור ההבנה כי גירוש מבקשי המקלט אינו אפשרי, הצעה נוספת שהוצעה על ידי מקבלי ההחלטות היא כליאה של כלל מבקשי המקלט ללא משפט, מתוקף החוק למניעת הסתננות. שר הפנים הצהיר: "כרגע, יש למעלה מ-50 אלף איש [מבקשי מקלט] שאני לא יכול לגרש. הביטחון של אזרחי ישראל ממש מתערער כתוצאה מהמסתננים והתנהגותם פה, לכן הצעתי לפנות מתקני בתי סוהר. נכון יהיה לשחרר אסירים במסגרת ועדה שתקום עם משרד המשפטים. כמו שיש שלישי, שאפשר יהיה לשחרר לפני השלישי. לא כמובן עברייני מין או רוצחים, אלא עבירות שאפשר בהמלצת משרד המשפטים לשחרר כדי לפנות מקומות בכלא".¹⁴⁶ חברת הכנסת מירי רגב הציעה דרך לחסוך את מחיר הטסת מבקשי המקלט לארצותיהם: "הפתרון היחיד הוא להביא לדרום תל אביב כמויות אוטובוסים, להעלות את כל המסתננים ולהסיע אותם לעיר אוהלים שתוקם ליד הגדר. צריך לתת להם להחליט אם הם חוזרים ברגל למקום שממנו באו, או לחכות עד שאנחנו נאתר מדינה שלישית שתקלוט אותם".¹⁴⁷

אפשרות נוספת שמועלית על ידי נבחר ציבור ישראליים הוא מניעת כניסתם של מבקשי מקלט על הגבול כל עוד בנייתה של הגדר לא תושלם. שלל פתרונות הוצעו על ידי נבחר ציבור: השר גלעד ארדן הציע חזרה לנוהל "החזרה חמה",¹⁴⁸ אשר המדינה התחייבה בפני בג"צ להפסיק לבצע, לאחר ש מבקשי מקלט שישראל גירשה למצרים נכלאו שם בתנאים קשים ועונו.¹⁴⁹ השר לביטחון פנים, יצחק אהרונוביץ' (ישראל ביתנו), הציע לירות כדורים מצופים בגומי בפליטים על הגבול.¹⁵⁰ המשרד לביטחון הפנים פרסם את כוונתו להשתמש בזרנוקי מים ו"בואש" על מנת למנוע את כניסת

¹⁴⁴ ארבלי, עזרא, "איך נלחמים בהסתננות? תולים דגלים אדומים", *Mynet*, 13 בינואר 2011.

¹⁴⁵ <http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4013075,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁴⁶ חובל, רויטל, "חולדאי מוביל קמפיין נגד מסתננים", *הארץ*, 24 במאי 2012.

¹⁴⁷ <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715256> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁴⁸ וולף, פנחס, "אלי ישי: אם רק אקבל כלים, לא יישאר כאן אף מסתנן", *וואלה*, 18 במאי 2012.

¹⁴⁹ <http://news.walla.co.il/?w=%2F9%2F2534186> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹⁴⁷ ויילר-פולק, דנה, וקובוביץ', יובל, "ההפגנה האלימה נגד הזרים || 11 מתפרעים נשלחו למעצר בית", *הארץ*, 24 במאי,

2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715500> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁴⁸ שומפלבי, אטילה, "מרידור: גל האלימות - לא בגלל הזרים", *ynet*, 18 במאי 2012.

¹⁴⁹ <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4230948,00.html> [גישה: 16 ביוני 2012]

¹⁴⁹ עתירת "מוקד סיוע לעובדים זרים" יחד עם ארבעה ארגוני זכויות אדם נוספים לבג"ץ:

<http://www.acri.org.il/he/wp-content/uploads/2011/07/hit7302.pdf>. 28 באוגוסט 2007.

[גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁵⁰ נוסבאום, משה, "השר לביטחון פנים: לאפשר ירי כדורי גומי לעבר מסתננים", *חדשות ערוץ 2*, 24 במאי 2012.

<http://reshet.tv/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%95%D7%AA/News/Domestic/internal/Article,98074.as>

[גישה: 15 ביוני 2012] px

הפליטים.¹⁵¹ ולבסוף, חבר הכנסת אריה אלדד (האיחוד הלאומי) קרא לירות ב מבקשי המקלט באש
חיה על הגבול.¹⁵²

לאור הנחת המוצא של המדינה כי מבקשי המקלט הם מהגרי עבודה לא חוקיים, הצעה
נוספת שהועלתה על ידי מחוקקים ישראלים היא לקנוס מעסיקים של מבקשי מקלט, בראייה שבשל
כך תפחת המשיכה של ישראל עבור "מסתנני העבודה". המדינה התחייבה לבג"ץ, והתחייבות זו עוגנה
בפסק דין כי המדינה לא תקנוס מעסיקים של מבקשי מקלט, לפחות עד שלא תקים את מחנה
הכליאה הגדול שבו יסופקו צרכיהם.¹⁵³ למרות התחייבות זאת, מקבלי החלטות הצהירו שוב כי על
ישראל לקנוס ולכלוא מעסיקי מבקשי מקלט. חבר הכנסת אקוניס הציג הצעת חוק אשר במסגרתה
מעסיקי פליטים יכלאו לחמש שנות מאסר או ישלמו קנס של חצי מיליון ש"ח.¹⁵⁴ הצעה זו קיבלה את
תמיכת ראש הממשלה¹⁵⁵ ושר הפנים¹⁵⁶ ועברה את האישור המקדמי של ועדת השרים לחקיקה.¹⁵⁷
ביום בו הצעת החוק הורדה מסדר היום של המליאה, לפני שעברה אפילו קריאה טרומית, ראש
הממשלה מיהר להכריז: "השבוע העברנו בכנסת את החוק להחמרת העונשים על מעסיקים שמביאים
מסתננים בלתי חוקיים".¹⁵⁸

בניגוד להתחייבות המדינה לבג"צ, ב-24 במאי 2012 שר הפנים הצהיר כי יאסור על עיריות
להעסיק מבקשי המקלט (רבים מהם מועסקים דרך חברות קבלן בניקוי רחובות), ואם תוך 30 יום הן
לא יפטרו את מבקשי המקלט, הן ייקנסו.¹⁵⁹ חברת הכנסת רגב הציעה כי במקביל לכליאתם של
מבקשי המקלט במחנות אוהלים ללא משפט: "צריך לעבור עסק עסק בתל אביב ולגזור שלוש שנות
מאסר על פי החוק על כל מי שהעסיק סודאנים".¹⁶⁰ היא גם הצהירה על הצעת חוק חדשה (אשר טרם
הוגשה לדיון בכנסת) שבמסגרתה משכירי דירות לפליטים יכלאו לחמש שנים ויקנסו בסכום של חצי
מיליון ש"ח.¹⁶¹

---

¹⁵¹ אשכנזי, אבי, " האמצעי החדש לעצירת מסתננים: זרנוקי מיס", מעריב, 25 במאי 2012.
<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/371/595.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁵² וולף, פנחס, ושלו, ענת, "לירות בכל מסתנן שינסה לחצות את הגדר בדרום", וואלה!, 3 ביוני 2012.
<http://news.walla.co.il/?w=9/2538456> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁵³ ראו בג"ץ 6312/10, 16 בינואר 2011. <http://elyon2.court.gov.il/files/10/120/063/B06/10063120.B06.htm>

[גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁵⁴ " 5 שנות מאסר או חצי מיליון שקל קנס למעסיק מסתננים", חדשות ערוץ 2, 10 ביוני 2012.
<http://www.mako.co.il/news-law/crime/Article-3805d17ee46d731018.htm&sCh=31750a2610f26110&pId=2082585621> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁵⁵ "נתניהו: הטיפול במסתננים נעשה בכמה כלים", רשת ב', 7 ביוני 2012.
<http://www.iba.org.il/bet/?type=1&entity=848129> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁵⁶ " 5 שנות מאסר או חצי מיליון שקל קנס למעסיק מסתננים", חדשות ערוץ 2, 10 ביוני 2012.
<http://www.mako.co.il/news-law/crime/Article-3805d17ee46d731018.htm&sCh=31750a2610f26110&pId=2082585621> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁵⁷ מגנזי, אביאל, "למרות עמדת היועץ: יוחמר עונש מעסיקי מסתננים", Ynet, 10 ביוני 2012.
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4240554,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁵⁸ שלו, טל, "נתניהו: ינעצור שטף המסתננים, הטיפול בעיצומו", וואלה!, 13 ביוני 2012. [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁵⁹ בר-זהר, אופיר, ליס, יהונתן וחובל, רויטל, "שר הפנים ישי: נקנוס ראשי ערים שיעסיקו מהגרים אפריקאים", הארץ, 24 במאי 2012.
<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1716161> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁶⁰ ויילר-פולק, דנה, וקובוביץ, יובל, " ההפגנה האלימה נגד הזרים || 11 מתפרעים נשלחו למעצר בית", הארץ, 24 במאי, 2012.
<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715500> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁶¹ בנדר, אריק, " ח"כ רגב: 5 שנות מאסר למשכירי דירה למסתנן", מעריב, 12 ביוני 2012.
<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/376/657.html?hp=1&cat=404&loc=80> [גישה: 17 ביוני 2012]

גזענות נגד מבקשי מקלט בישראל

חקיקה גזענית

ב-10 בינואר 2012, כנסת ישראל העבירה את התיקון לחוק למניעת הסתננות. החוק מאפשר למדינה לכלוא ללא משפט מבקשי מקלט המגיעים מגבול מצרים לשלוש שנים, ומבקשי מקלט ממדינות אויב (דוגמת סודאן) יכלאו ללא הגבלה. לפיכך, החוק מפלה בין מבקשי מקלט על בסיס לאומיותם ומדינת מוצאם – אזרחים של מדינות מסוימות יכלאו לשלוש שנים, ואזרחים של מדינות אחרות, אשר ביצעו את אותו ה"פשע", יכלאו ללא הגבלת זמן. עד כה, המשפט הישראלי לא אפשר כליאה של אדם ללא משפט, אלא אם הכליאה נועדה להבטיח את הגירוש של האדם. החוק למניעת הסתננות יוצר שתי מערכות חוקיות מקבילות ומפלות – בעוד שאזרחים של מדינות אפריקניות יכולים להיכלא במשך שנים ואף ללא הגבלה (אם הם פליטי רצח העם בדרפור למשל) ללא משפט, אזרחי ישראל ממשיכים ליהנות מהזכות להליך הוגן.¹⁶²

במהלך דיונים בוועדת הכלכלה של הכנסת בנוגע להצעת החוק הממשלתית למחזור פסולת אלקטרונית, חברי הכנסת כרמל שאמה הכהן (ליכוד), יוליה שמאלוב ברקוביץ' (קדימה) ומיכאל בן ארי (האיחוד הלאומי), הוסיפו לחוק תיקון אשר אוסר על העסקת מבקשי מקלט בתחום. התיקון מורה לשלול את הרישיונות של גופים שיעסיקו מבקשי המקלט. במהלך דיוני הוועדה, חבר הכנסת שאמה הכהן הצהיר: "בעיית המסתננים הפכה למכת מדינה. המדינה עומדת חסרת אונים אל מול הזרם הבלתי פוסק של מהגרי עבודה מאפריקה. כשהמדינה פושטת רגל מערכתית מול תופעה מדאיגה זו קם הצורך לפעולה גם במישורים צרים יותר. ח"כ בן ארי טען במעמד זה: "נהרסה לנו המדינה בגלל המסתננים – זו פלישה וצריך לעצור אותה".¹⁶³

אפליה גזעית במערכת המשפט

במאי 2012 בית המשפט המחוזי בתל אביב גזר 4.5 שנות מאסר לאריתראי שביצע שוד לא מזוין. בדברי ההסבר לגזר הדין החמור, השופט צבי גורפינקל הצהיר כי החמרת העונש נובעת מהצורך להרתיע את קהילת מבקשי המקלט: "רחובות הערים הפכו לבלתי בטוחים, אזרחים שלווים חוששים לצאת מבתיהם מחשש לאלימות, ויש צורך להעביר מסר חד משמעי כי ביהמ"ש לא יתן ידו למצב שבו אנשים חוששים לצאת מביתם וללכת ברחובות העיר בתום יום עבודה או לצורך בילוי... לאור ריבוי המקרים, והצורך להרתיע את ציבור האזרחים הזרים השוהים בישראל, נראה כי יש להעלות את טווח הענישה, ולהעמידה בין 3 ל-6 שנות מאסר... על אנשים אלה להבין שכנגד הזכות שניתנה להם

¹⁶² חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012

http://www.knesset.gov.il/privatelaw/data/18/3/577_3_2.rtf [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁶³ הכתבה מתייחסת לעובדים זרים, אך הם יכולים להיות מועסקים באופן חוקי רק בתחומי הבניין, החקלאות, הסייעוד וההסעדה האתנית, כך שהחוק יחול בפועל רק על פליטים. עזרא, חזקי, "תעשיית המחזור - ללא עובדים זרים", ערוץ 7, 13 במאי 2012. <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/237892> [גישה: 17 ביוני 2012]

להיכנס למדינה ולשהות בה, מוטלת עליהם חובה לכבד את חוקי המדינה ולא להיות מעורבים במעשים אלימים".¹⁶⁴

ביוני 2012, השופט גורפינקל הטיל ארבע שנות מאסר על מבקש מקלט סודאני ששדד טלפון נייד מאישה. ללא כל ביסוס לטענה כי פשיעת מבקשי המקלט הפכה לנפוצה, השופט טען בגזר הדין: "כאשר מתגלית בפני בית המשפט תופעה שהופכת למכת מדינה, ותופעה זו מיוחדת לסוג מסוים של אוכלוסיה, חובתו של בית המשפט להגן על הציבור מפני תופעה זו". השופט אף הצהיר, כי החשוד אינו פליט משום ש"יש לזכור כי הם [מבקשי המקלט] הגיעו לכאן מרצונם ולא בכפייה, וגם הגעתם לא נעשתה במישרין לישראל, אלא קודם הגיעו למצרים, ורק כאשר מצאו שרמת החיים שם אינה מתאימה להם, ואינה מספקת את צרכיהם, החליטו להגיע לישראל".¹⁶⁵ שני גזרי הדין של השופט גורפינקל לא מתמקדים רק בפושע העומד למשפט אלא בקהילה אליה שייך ודעתו של השופט על אותה קהילה.

במאי 2012 דיין בבית דין למשמורת הורה להעביר נער בן 16, אשר היה כלוא במתקן כליאה לקטינים לאחר שחצה את גבול מצרים, לפנימייה סגורה במקום לשחררו לידי משמורן, דודו אשר הוכיח כי יוכל לפרנס אותו. לדברי הדיין: "אך לאחרונה פורסם כי נעצרו שלושה אזרחי אריתריאה החשודים בביצוע מעשה אונס אכזרי באזרחית ישראלית. לא מן הנמנע כי הקטינים שבאו ללא ליווי הורה הידרדרו בשל כך לחיי פשע".¹⁶⁶

אפליה גזעית מצידן של רשויות מקומיות

עיריית אילת נוקטת מאז 2010 במדיניות של הפרדה גזעית בין תלמידי בתי ספר. לילדי מבקשי מקלט נחסמה הגישה למערכת החינוך העירונית, ובמקום זאת, הילדים נשלחו למתקן למידה מחוץ בקיבוץ אילות, מחוץ לגבולותיה המוניציפליים של העיר אילת. המתקן בקיבוץ אילות מוזנח, לא מתקיימים בו שיעורים בקביעות, ואין למתקן רישיון מטעם משרד החינוך לעסוק בהוראה. הילדים בבית הספר מחולקים לארבע קבוצות, למרות שגיליהם נעים בין 6-17. ניסיונות חוזרים ונשנים של מבקשי מקלט לרשום את ילדיהם לבתי ספר באילת נדחו על ידי העירייה.¹⁶⁷ בסוף שנת הלימודים 2011-2012 המתקן שבו התקיים בית הספר צפוי להיהרס ובמקומו יבנה בית מלון. כרגע לא ברור היכן עשרות ילדי מבקשי המקלט ילמדו בשנת הלימודים הבאה.¹⁶⁸

בפברואר 2012 עובדי עיריית אשקלון עטויים בכפפות, בליווי של עובדי רשות האוכלוסין וההגירה והמשטרה ערכו "מבצע מיפוי" של מבקשי המקלט. ראש העיר בני וקנין הסביר את הרציונל

¹⁶⁴ גזר דין בת"פ 12-01-37941, בית המשפט המחוזי בתל אביב – יפו, 30 במאי 2012.

¹⁶⁵ גואטה, יסמין, "ניסה לגנוב אייפון ונשלח ל-4 שנות מאסר בגלל שהוא פליט סודני", *TheMarker*, 19 ביוני 2012. <http://elyon1.court.gov.il/heb/dover/4982983.pdf> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁶⁶ ויילר-פולק, דנה, "דיין שלח נער אריתראי לפנימייה סגורה: הם אונסים, חשש שיתדרדר", *הארץ*, 24 במאי 2012. <http://www.themarker.com/law/1.1735354> [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁶⁷ עתירה מנהלית (עת"מ 29883) של מוקד סיוע לעובדים זרים וארגון סיוע לפליטים (א.ס.ף) נגד עיריית אילת ומשרד החינוך. העתירה הוגשה לבית המשפט לעניינים מנהליים בבאר שבע.

¹⁶⁸ שוורץ, פז, "עיר מפלט: תושבי אילת נגד המסתננים ולוקחים את החוק לידים", *חדשות ערוץ 10*, 18 במאי 2012. <http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=897896> [גישה: 18 ביוני 2012]

למבצע: "הם לא יכולים להיות מפוזרים ברחבי העיר... הם מהווים מטרד, בעיקר ליד בתי ספר ומקומות ציבוריים. הגדרנו מקום מיוחד [לשהותם] ונגביר את הסיורים למען ביטחון הציבור". במסגרת המבצע הוצעו למבקשי המקלט 1,000 דולר וכרטיס טיסה למדינתם, אך המבצע נחל כישלון.¹⁶⁹ בשלהי חודש מאי, ראש עיריית נס ציונה, אשר התבטא לאחרונה נגד מבקשי המקלט,¹⁷⁰ שלח מכתבים לבתי עסק בעיר המורה להם לפטר את עובדיהם "המסתננים", ולא יישלל מהם רישיון העסק. בעקבות מכתב זה מספר מעסיקים אכן פיטרו את עובדיהם.¹⁷¹ כשבוע לאחר מכן, עיריית חיפה שיגרה מכתבים למעסיקים עם מסר זהה – פטרו את המסתננים ולא רישיון העסק שלכם יישלל.¹⁷²

פסיקות רבנים נגד מבקשי מקלט

במהלך 2012 וגם לפני רבנים פרסמו קריאות פומביות נגד מבקשי המקלט. לאחר שפרסמו בשלהי 2010 קריאה לא להשכיר דירות לזרים,¹⁷³ רבני בני ברק החריפו את גישתם והכריזו על כוונתם להקים בית דין מיוחד אשר יטיל חרמות על ישראלים המשכירים דירות למבקשי מקלט.¹⁷⁴ החלטה זו התקבלה בכינוס של רבני שכונות קריית הרצוג ופרדס כץ במאי 2012. ימים ספורים לאחר הכינוס, ברחבי בתי כנסת בבני ברק נתלה מכתב מהרבנים שקרא לתושבי השכונות להצטרף לסיורים שיערכו מתנדבים ברחובות העיר כדי למנוע את פשיעת הזרים, לדבריהם. מכתב הרבנים גם הזכיר את האיסור להשכיר דירות ל מבקשי מקלט. אחד מהרבנים החתומים הצהיר: "משכירי הדירות גרועים יותר מהזרים עצמם. יש להם דין רודף מכיוון שהם מודעים לנזק והסבל שהם גורמים לתושבי השכונה, ומוכנים לעשות הכל עבור בצע כסף".¹⁷⁵

במהלך חודש מאי 2012 הופץ "קול קורא" בבני ברק הקורא לנשים להימנע מלהגיע לתחנה המרכזית בתל אביב בשעות החשכה. במנשר נקבע: "יש חשש סביר לנשים ונערות לשהות שם בשעות מאוחרות. לכן קוראים לנו לציבור הנשים לא להשתמש בכלי תחבורה באזור זה משעה שמחשיך, ולנסוע בדרך חלופית, וזה בנוסף על החיזוק התמידי בצניעות של 'כל כבודה בת מלך פנימה' והחיוב לבת ישראל להימנע מלהסתובב ברחוב ללא צורך".¹⁷⁶ רב קהילת משכן (אשכולי) פז שבאשקלון, יעקב אברג'יל, פרסם אף הוא פסק הלכה בו הכריז כי מבקשי מקלט נוצרים ומוסלמים הם למעשה עובדי כוכבים, ולפיכך, שהייתם בארץ אסורה (הלכת "לא תחנם"). הוא טען כי המסגד שהקימו מבקשי

¹⁶⁹ חדד, שמוליק, "מבקשי מקלט סירבו ל-1,000 יורו וכרטיס טיסה", *Ynet*, 27 בפברואר 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4195132,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁷⁰ שפילמן, רועי, "ראש עיריית נס ציונה: אשלח פליטים באוטובוס לבית ראש הממשלה", *זמן רחובות*, 31 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/373/209.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁷¹ פנייה למוקד סיוע לעובדים זרים, 26 במאי 2012.

¹⁷² ראב"ד, אחיה, "עיריית חיפה: מעסיקים מסתננים? העסק ייסגר", *Ynet*, 4 ביוני 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4238317,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁷³ אדמקר, יקי, "רבני בני-ברק נגד הפליטים והעובדים הזרים • חשיפה", *בחדרי חרדים*, 7 בנובמבר 2010.

<http://www.bhol.co.il/Article.aspx?id=21252> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁷⁴ נחשוני, קובי, "רבנים בבני ברק נגד מסתננים: חרם על משכירים", *Ynet*, 21 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4232214,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁷⁵ ברילנט, ישראל, "רבנים נגד המסתננים • מי שמשכיר להם דירה הוא רודף", *בחדרי חרדים*, 1 ביוני 2012.

<http://www.bhol.co.il/Article.aspx?id=41375&cat=1> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁷⁶ כהן גונן, שירי, "רבני בני ברק: נשים היזהרו מעובדים זרים", *Mynet*, 31 במאי 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4236238,00.html> [גישה: 17 ביוני 2012]

המקלט בעיר (בפועל, מדובר בכנסייה) "יהווה ניצן ופריחה נוספת של מוקדים שרחוקים מרוח היהדות. הדבר יגרום להתרבות התופעה של גויים בקרבנו ויהווה איום חמור על כל בת ואישה בעירנו אשקלון".¹⁷⁷

עוינות הציבור הישראלי כלפי מבקשי המקלט

סקרי דעת קהל, אשר נערכו על רקע מעשי הפשע המתקשרים של מבקשי המקלט וכן הפרעות בהם, מעידים על כך שחלקים נרחבים בציבור הישראלי מחזיקים בעמדות גזעניות ותומכים בפתרונות אכזריים ל"בעיית המסתננים". כך, 52% מהנסקרים היהודים הביעו הסכמה עם האמירה של חברת הכנסת מירי רגב שה"אפריקנים ששוהים שלא כדין בישראל" הם "סרטן בגוף האומה". 83% מהנשאלים היהודים הביעו תמיכה בהפגנות נגד מבקשי המקלט ו-33.5% אמרו כי הם יכולים להזדהות עם אנשים שנוקטים באלימות נגד מבקשי המקלט. 80% מהנסקרים היהודים הביעו התנגדות לקליטה של פליטים אשר נרדפו במולדתם ו-73% אמרו כי הם מוטרדים מנוכחותם של סודאנים ואריתראים בישראל.¹⁷⁸ סקר אחר הראה כי 40% מהישראלים תומכים בגירוש אלו שחוצים את הגבול ממצרים, בין אם הם מהגרי עבודה השוהים בישראל בניגוד לחוק ובין שהנם פליטים.¹⁷⁹ סקר נוסף הראה כי 63% מתושבי תל אביב תומכים בגירוש "המהגרים מאפריקה".¹⁸⁰

התנגדות ישראלים לנוכחות מבקשי מקלט בקרבנם

חשוב להבהיר שמצוקתם של תושבי השכונות המוחלשות שאליהן מגיעים מבקשי המקלט היא אמיתית ונובעת ממדיניות הזנחה מכוונת וארוכת שנים של המדינה. הגעתם של מבקשי המקלט לשכונות ללא ספק הגבירה את המצוקה של התושבים הנאלצים להתמודד עתה גם עם הכפלת תושבי שכונותיהם בתוספת תושבים בני דת ותרבות שונות הסובלים ממצוקה כלכלית קיצונית ונטולי אשרות עבודה. עם זאת, הגעתם של מבקשי המקלט לשכונות המצוקה, והזנחת השכונות, נובעת ממדיניות של ממשלות ישראל. משום שהמדינה אינה מעניקה כל סיוע ל מבקשי המקלט או הכוונה, הם נאלצים למצוא עבודות בשכר נמוך, ולכן, מסוגלים להתגורר רק בשכונות בהן מחירי הנדל"ן הנמוכים ביותר. בפרק ההמלצות נציין מספר פתרונות שיבטיחו קיום מכובד למבקשי המקלט וגם יקטינו את מצוקת תושבי השכונות. למרות שמצוקת התושבים ברורה ומובנת, גילויי הגזענות כלפי מבקשי המקלט, קורבנות המדיניות כמו תושבי השכונות, ראויים לגינוי. במהלך שנת 2012 מבקשי

¹⁷⁷ "הרב יעקב אברגיל, יוצא נגד תופעת השכרת הדירות למהגרי עבודה", אשקלונט, 20 במאי 2012.

<http://ashqelon.net/?p=19664> [גישה: 17 ביוני 2012]

¹⁷⁸ The Peace Index: May 2012 <http://www.peaceindex.org/indexMonthEng.aspx?num=242> [Accessed at: June 18, 2012]

¹⁷⁹ "40% מהציבור: לגרש את כל המסתננים", חדשות ערוץ 2, 6 ביוני 2012. <http://www.mako.co.il/news-israel/local/Article-d3ffc1ecae0c731018.htm&sCh=31750a2610f26110&pId=786102762> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁸⁰ מלכה, יואב, "סקר מיוחד: 63% תומכים בגירוש הפליטים", Mynet, 31 במאי 2012. <http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4236323,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

המקלט סבלו מגילויי עוינות שנובעים מהתנגדותם של ישראלים לכך שמבקשי מקלט יתגוררו בקרבם, ישלחו את ילדיהם לבתי הספר באיזור מגוריהם, יתפללו לידם או יעבדו בקרבם.

חבר מועצת תל אביב בנימין בביוף (ש"ס) פנה במכתב לראש עיריית תל אביב ושר התחבורה בבקשה לספק למבקשי המקלט תחבורה ציבורית נפרדת מישראלים: "בבוקר העובדים הזרים הבלתי חוקיים ממלאים את האוטובוס, ועקב כך פעמים רבות הוא לא עוצר בתחנות. לתושבי דרום העיר לא נותר מקום על האוטובוס, ומכיוון שהעובדים ישנים בגינות ובחדרי מדרגות ולא מתקלחים כל יום נודף מהם ריח רע והם עלולים חס ושלום לגרום לכל מיני מחלות... רכבת ישראל הקצתה אוטובוסים מיוחדים לציבור המוערך ביותר - חיילינו היקרים, וניתן לעשות זאת גם לציבור הלא חוקי ולהקצות להם אוטובוסים נפרדים או להגביל את עלייתם לאוטובוסים בשעות הלחץ".¹⁸¹

ואכן, בחודשים האחרונים מתלוננים יותר ויותר מבקשי מקלט בפני פעילי "מוקד סיוע לעובדים זרים" בנוגע לאלימות מילולית ולעיתים אף פיזית כלפיהם מצד נוסעים ישראלים, בעת נסיעה באוטובוסים. רב האירועים אירעו בשעות העומס, במהלך נאלצים מבקשי המקלט להצטופף עם הנוסעים הישראלים, למגינת ליבם של כל הצדדים.

בשנת 2012 תועדו מספר מקרים בהם ישראלים הביעו התנגדות למגוריהם של מבקשי מקלט בקרבם. בשכונת קריית שלום בדרום תל אביב ראשי הוועד הבהירו למשכירי דירות ומתווכים כי אין להשכיר למבקשי המקלט דירות בשכונה. מאז, ברגע שמישהו סוטה מהנחייה זו, הוא מדווח לוועד השכונה ומטופל.¹⁸² תושבים במצפה רמון הקימו מטה מאבק בשל מעברם של מבקשי מקלט לעיר שהחלו לעבוד במלון בעיירה.¹⁸³ בנהריה, ישראלים הביעו התנגדות לשהייתם של אזרחים מניגריה שהגיעו לישראל כדי ללמוד קורסים מקצועיים במלון שנמצא בקרבם.¹⁸⁴ מספר הפגנות של תושבים מקומיים ופעילי ימין קיצוני נערכו בערים ברחבי הארץ ובכלל זאת באשדוד,¹⁸⁵ בתל אביב,¹⁸⁶

¹⁸¹ מלכה, יואב, "הצעה: אוטובוסים נפרדים לפליטים הסודנים", *Mynet*, 16 בפברואר 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4190334,00.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁸² גורן, יובל, "שריר השכונה: איסור על השכרת דירות לזרים", *מעריב*, 31 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/373/144.html> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁸³ איפרגן, שמעון, "המחאה נגד המסתננים הגיעה למצפה רמון", *Mako*, 30 במאי 2012.

<http://www.mako.co.il/special-mako-news/Article->

[5025cc44bed9731006.htm&sCh=3d385dd2dd5d4110&pId=565984153](http://www.mako.co.il/special-mako-news/Article-5025cc44bed9731006.htm&sCh=3d385dd2dd5d4110&pId=565984153) [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁸⁴ גל, אודי, "תושבים נגד ניגרים שהגיעו להשתלמות מקצועית", *Mynet*, 10 ביוני 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4239578,00.html> [גישה: 10 ביוני 2012]

¹⁸⁵ גלברד, צבי, "ההפגנה באשדוד: לגרש את המסתננים", *אשדודנט*, 28 במאי 2012.

<http://www.ashdodnet.com/article/43347> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁸⁶ בדרום תל אביב נערכו מספר הפגנות נגד הפליטים במהלך 2012. בין היתר ב-8 במאי, 22 במאי, 23 במאי (ליל הפוגרום בשכונת התקווה), וה-30 במאי ראו:

ליה, "וידאו: אתמול בלילה מפגינים קוראים לסילוקם של המסתננים", *ישראלי פטרייטי*, 9 במאי 2012.

<http://www.kr8.co.il/BRPortal/br/P102.jsp?arc=332093> [גישה: 15 ביוני 2012]

נחמני, נתיב, "הפגנה נגד המסתננים בת"א: לגרש מידי", *מעריב*, 22 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/370/623.html?hp=1&cat=404&loc=10> [גישה: 16 ביוני 2012]

לוינסון, חיים, ליאור, אילן, זרחין, תומר ונשר, טלילה, "מפגינים תקפו זרים בדרום תל אביב", *הארץ*, 23 במאי 2012.

<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715061> [גישה: 15 ביוני 2012]

זילברמן, דנה, "תל אביב: הפגנות נגד המסתננים ב-3 מוקדים", *חדשות צבע אדום*, 30 במאי 2012.

<http://www.mivzaklive.co.il/archives/26245#.T94yNIJv43c> [גישה: 15 ביוני 2012]

באילת,¹⁸⁷ ובשדרות. בשל רצונם של ישראלים רבים לא לחיות בקרבת מבקשי מקלט, משכירי דירות אף מציינים את העדרם של שכנים מבקשי מקלט במודעות. כך, במודעה להשכרת דירה בבני ברק נכתב: "בניין ללא סודנים". בעל הדירה הסביר בראיון כי הוא הוסיף את הכיתוב משום ש"כל מי שפונה אליי שואל אם יש סודנים".¹⁸⁸ מודעה דומה פורסמה לדירה בקריית שלום.¹⁸⁹

בשוק בשדרות, הסוחרים בשוק חתמו על עצומה בה התחייבו שלא להעסיק מבקשי מקלט, בראייה שאם יצליחו למנוע את העסקתם של מבקשי מקלט בעירה, הם יעזבו.¹⁹⁰ בנתניה, מאות תלמידים בישיבת בני עקיבא חתמו על עצומה נגד העסקתם של אפריקנים לאחר שחברת קבלן החלה להעסיק ארבעה אפריקנים בתחזוקה.¹⁹¹ תורמים של בית תמחוי בתל אביב איימו להפסיק לתרום אם המוסד ימשיך לספק ארוחות ל מבקשי מקלט ומהגרי עבודה.¹⁹²

עיריית אילת אשר מפרה את חוק חינוך חובה בכך שהיא מונעת מילדי מבקשי המקלט ללמוד במערכת החינוך בשטחה זוכה לגיבוי של הורים בעיר. פורום ההורים המרכזי בעיר הודיעו "אנחנו נשבת את כל בתי הספר בעיר, ללא יוצא מן הכלל. לא ניתן יד לשיבוש מערכת החינוך העירונית, ונאבק מול כל החלטה כזו. ביום שבת המשפט יחליט

לשלב את ילדי המסתננים במערכת החינוך שלנו, נעמוד בשערי בית הספר ונמנע מכל התלמידים להיכנס. אם צריך, נקשור את עצמנו באזיקים לשערי בתי הספר. אין כאן איום אלא קביעה".¹⁹³

¹⁸⁷ במהלך 2012 נערכו מספר הפגנות קטנות נגד הפליטים בעיר אילת, בין היתר ב-1 בינואר ב-5 בינואר וב-23 במאי. ראו: כרמון, עומר, "ח"כ בן ארי נגד משטרת אילת", *ערב ערב*, 12 בינואר 2012.

<http://www.ereverev.co.il/article.asp?id=12948> [גישה: 15 ביוני 2012] פרל, יהודה, "היום תיערך באילת הפגנה נגד המסתננים", *הקול היהודי*, 5 בינואר 2012.

<http://www.hakolhayehudi.co.il/?p=22395> [גישה: 15 ביוני 2012]

כרמון, עומר, "באילת לא רואים משרפות של כושים", *ערב ערב*, 31 במאי 2012.

<http://www.ereverev.co.il/article.asp?id=14292> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁸⁸ אברמוביץ, אביב, "בניין ללא סודנים בפרדס כץ: לא רוצים אותם פה", *וואלה!*, 11 במאי 2012.

<http://news.walla.co.il/?w=/2532101> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁸⁹ מודעה שפורסמה ביוני 2012 באתר "יד2". ראו <http://yfrog.com/nxfo2daj> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁹⁰ אבני, ליאור, "סוחרים בשוק בשדרות מתחייבים: לא נעסיק סודנים", *מעריב*, 3 ביוני 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/373/846.html?hp=54&cat=873&loc=59> [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁹¹ מוססקו, אבי, "לא רוצים עובדים זרים בישיבה", *נתניה Now!*, 17 במאי 2012. <http://bit.ly/Kq8HPN> [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁹² טורס, עינת, "תורמים: לא נתרום לבית תמחוי אם יספק מזון לפליטים", *זמן תל אביב*, 8 בינואר 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/323/805.html?hp=54&cat=870&loc=10> [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁹³ ארבלי, עזרא, "ישלבו ילדי מסתננים בבתי הספר? נשבת אותם", *Mynet*, 26 בינואר 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4181059,00.html> [גישה: 19 ביוני 2012]

הורים בדרום תל אביב החלו לזייף את כתובות מגוריהם כדי שילדיהם לא ילכו ללמוד בבתי ספר אזוריים שבהם לומדים ילדים רבים של מבקשי מקלט ומהגרי עבודה.¹⁹⁴

התנגדות למקומות תפילה של מבקשי מקלט

אחד מביטויי הגזענות בקרב הציבור הישראלי כלפי מבקשי המקלט הייתה התנגדות להקמתם של בתי תפילה של מבקשי מקלט בסביבתם. ב-1 בינואר 2012 התקיימה באילת הפגנה של תושבים מקומיים ותלמידי ישיבה נגד כנסיה של מבקשי המקלט אשר ממוקמת בקומת הקרקע של בניין "מגדלי אילת".¹⁹⁵ בחודש מרס רוססו על קירות "מגדלי אילת" הכתובות "כנסיות בסודן, לא פה!" ו"סודנים לסודן".¹⁹⁶ באשקלון, קבוצת מבקשי מקלט אריתראים שכרה מחסן על מנת שישמש ככנסייה עבורם.¹⁹⁷ בתגובה, תושבים מקומיים תלו שלטים המזהירים את שכניהם וקוראים להם לשמור על נשותיהם.¹⁹⁸ כמו כן, התושבים פנו לעירייה ולמשטרה ואיימו כי ימנעו בכוח את התפילה במקום, חלקם התעמתו עם מבקשי המקלט וצעקו: "אנחנו נשרוף את המקום הזה, אתם לא תהיו פה יותר".¹⁹⁹ מספר חברי מועצת העיר, ובכלל זאת חברי הקואליציה החרדים, הציגו הצעות לדיון בנושא לקראת ישיבת מועצת העיר. אחד מחברי המועצה, אורן שני (אופוזיציה), הצהיר: "התופעה הזו חמורה ביותר והיא מאיימת על הביטחון הלאומי ועל הזהות הלאומית".²⁰⁰ בעקבות לחץ התושבים, בעל המחסן החליט לסגור אותו והמקום עומד שומם כיום.²⁰¹ כמו כן, בעקבות התנגדות תושבים מקומיים, כנסייה של מבקשי מקלט נסגרה בעיירה שדרות.²⁰²

¹⁹⁴ גרונר, אלחנן, "הורים מזייפים כתובות כדי שהילדים ילמדו ללא מסתננים", *הקול היהודי*, 6 במאי 2012.

<http://www.hakolhayehudi.co.il/?p=31143> [גישה: 19 ביוני 2012]

¹⁹⁵ פרל, יהודה, "היום תיערך באילת הפגנה נגד המסתננים", *הקול היהודי*, 5 בינואר 2012.

<http://www.hakolhayehudi.co.il/?p=22395> [גישה: 15 ביוני 2012]

¹⁹⁶ כרמון, עומר, "כתובות נאצה נגד מסתננים", *ערב ערב*, 15 במרס 2012.

<http://www.everev.co.il/article.asp?id=13496> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁹⁷ מדובר בכנסייה ולא במסגד כפי שטוענים חלק מהדיווחים משום שהמתפללים הם אריתראים, כלי התקשורת היחיד שבדק את המקום באופן עצמאי קבע כי מדובר בכנסייה, ובמחסן התגלו אביזרי פולחן נוצריים דוגמת צלבים.

ראו: סבג-אסולין, סיון, "תושבים זועמים: המחסן הפך לכנסייה", *אשקלונים*, 20 במאי 2012.

<http://www.ashkelonim.co.il/index.php?s=7b732fce0de134c508e0b232422d0d3b&act=articles&id=7409> [גישה: 18 ביוני 2012]

מור, חן, "יש להם גם בית בוש: סיור בין מעוזי הפליטים מאפריקה באשקלון", *זמן הדרום*, 29 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/372/360.html?hp=54&cat=873&loc=342> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁹⁸ "חדש באשקלון: מסגד לאריתראים וסודנים", *אשקלונט*, 19 במאי 2012. <http://ashqelon.net/?p=19647> [גישה: 18 ביוני 2012]

¹⁹⁹ סבג-אסולין, סיון, "תושבים זועמים: המחסן הפך לכנסייה", *אשקלונים*, 20 במאי 2012.

<http://www.ashkelonim.co.il/index.php?s=7b732fce0de134c508e0b232422d0d3b&act=articles&id=7409> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰⁰ חדד, שמוליק, "תושבי אשקלון יצאו למלחמה במסגד של המהגרים", *Mynet*, 24 במאי 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4233675,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰¹ מור, חן, "יש להם גם בית בוש: סיור בין מעוזי הפליטים מאפריקה באשקלון", *זמן הדרום*, 29 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/372/360.html?hp=54&cat=873&loc=342> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰² כהן, שמעון, "העיר שדרות תחת כיבוש סודני", *ערוץ 7*, 29 בינואר 2012.

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/232615> [גישה: 18 ביוני 2012]

פשעי שואה נגד מבקשי מקלט בישראל

דבריו של מבקש מקלט מאריתריאה, המתגורר בישראל במשך שנים, שפתח פאב בדרום תל אביב בשנה האחרונה, כפי שנמסרו לפעילי "מוקד סיוע לעובדים זרים" ב-15 ביוני:

תעזרו לי לצאת מכאן. אני חייב לצאת מהמדינה הזאת. אני לא יכול לעבוד. אני לא יכול לישון בלילה. אני כל הזמן מחכה ומפחד שיפגעו מי כמו שהם אומרים כל הזמן.

אני ברחתי מאריתריאה אחרי שהרגו את אבא שלי ואת אח שלי. אני כבר חמש שנים בישראל אבל בחודשים האחרונים זה נהיה יותר ויותר קשה. לפני ארבעה חודשים, אני וחבר שלי ישנו בדירה שלנו בקומת הקרקע שברחוב לוינסקי. החלון היה פתוח בשביל אויר. אנשים זרקו גפרורים בוערים לדירה. לא עשו שריפה גדולה. כיבינו את זה די מהר. אבל אנחנו מאד נבהלנו, כי ידענו שאנשים עשו את זה בכוונה ולא ידענו מי האנשים האלו.

את הפאב שלי בשכונת התקווה פתחתי בעזרתם של הרבה מאוד חברים. 200,000 ש"ח עלה לנו לשפץ את המקום ולקנות את הרהיטים. כל חודש אני משלם 5000 ש"ח שכירות. עם החשבונות, אני משלם 8000 ש"ח מידי חודש. בשביל שהמקום ירוויח כסף ואני אוכל להחזיר לחברים, אני עובד מאד קשה הרבה שעות כל יום.

כחודש אחרי שזרקו לי גפרורים לחדר, ב-15 במאי 2012, כעשרים איש, ביניהם 5-6 ילדים אולי בני 16, נכנסו לפאב שלנו. הם ביקשו בירה. אני יודע שאסור לי לתת בירה לילדים וביקשתי מהם בנימוס לראות תעודות זהות שלהם. הילדים כעסו עלי שאני רוצה לראות תעודת זהות, הפילו אותי על הרצפה והיכו אותי כל כך חזק שהייתי צריך ללכת לבית חולים לקבל טיפול. הלכתי גם למשטרה. למרות שאני יודע קצת עברית, במשטרה אמרו שאני צריך לבוא עם מישהו שמדבר עברית שיתרגם בשבילי. הלכתי שוב והצלחתי להגיש את התלונה ולקבל אישור שהגשתי אותה. עד היום אני לא יודע מה קרה עם הילדים האלו, אם תפסו אותם.

שבוע לפני ההפגנה הגדולה, באמצע מאי בערך, באו שלושה ישראלים שאני לא מכיר ודרשו את מספר הטלפון של בעל הבית. פחדתי ולא ידעתי מה הם רוצים לומר לו, אז אמרתי שאין לי. הם אמרו לי שאם לא אתן להם את המספר אני כבר אראה מה הם יעשו לי וגם לפאב שלי.

בגלל כל זה, כששמעתי על ההפגנה ב-23 במאי סגרתי את הפאב עוד הרבה לפני שהתחילה ההפגנה והלכתי משם כי פחדתי. בערב, התקשרו אלי חברים שהיו שם ואמרו לי שפרצו לפאב שלי, שברו את החלון והדלת ושלוקחים את כל הדברים. איך ששברו והתקשרו אלי, התקשרתי למשטרה. הם אמרו לי שהם באים אבל אף אחד לא בא. רצתי לרחוב לחפש משטרה. בתחילת רחוב ההגנה ראיתי הרבה מכוניות משטרה והרבה שוטרים. ביקשתי עזרה. אמרתי ששברו לי את החנות שלי. הם אמרו שהם לא יכולים לעזוב את המקום ושאלך לתחנת לוינסקי. הלכתי ללוינסקי. בלוינסקי אמרו לי ללכת למשטרה לתחנת סלמה. רצתי לסלמה. חיכיתי המון זמן. אמרו לי לחכות בחוץ. חיכיתי בחוץ שעה וחצי וניסיתי להיכנס ולהסביר שגונבים לי בינתיים את כל הסחורה. רק באחת וחצי בלילה הבנתי שלא יעזרו לי במשטרה ועזבתי אותם. חזרתי מכל המשטרות לחנות וראיתי שלקחו לי את כל בקבוקי השתייה, סחורה בשווי 80,000 ש"ח שאספנו ביחד כל החברים. גם שברו והרסו את השיפוף שעשינו. שברו מקרר גדול שעלה לנו 16,000 ש"ח ושברו גם מקרר קטן שהיה לנו. מתנדבים ישראלים ישבו איתי לשמור על החנות כי הכל היה שבור ואי אפשר היה לסגור אותה. בבוקר מסי פיסחיה, מ"מוקד סיוע לעובדים זרים" שדוברת טיגרינית, עזרה לי להגיש תלונה במשטרה. רשמו לי שהתלונתי על "גניבה והשגת גבול פלילית".

למחרת, חברים ישראלים עזרו לי גם וסידרנו את הזכויות בחלון של הפאב. באו ישראלים שאני לא מכיר, לא אלו שאיימו עלי קודם ואמרו שחבל לסדר כי גם את זה הם ישברו. ישראלים טובים נתנו לי כסף לתקן את הפאב שלי. ביום שישי, הייתי עם טל, חבר שעוזר לי ועם חבר שלו. באו שני ישראלים נוספים שאני לא מכיר ואמרו לי: "אתה סידרת את המקום שלך שוב. אם תפתח אנחנו נשבור גם אותך ולא רק את המקום" חוץ מזה הם אמרו לי "סודני, אנחנו נזיין את כולכם". הם התחילו להרביץ לי ליד טל והחבר שלו.

ב-28 במאי התקשרו אלי מתחנת המשטרה בסלמה ואמרו לי: "מצאנו כמה בקבוקים שלך ואתה יכול לבוא לקחת". אם מצאו בקבוקים שלי, אז יודעים מי לקח אותם. לא? אני רוצה שמי שלקח אותם ישלם על מה שעשה לי.

בשבועיים האחרונים אני מנסה מידי פעם לפתוח את העסק כי אני ממשיך לשלם את כל ההוצאות הקבועות והחובות שלי הולכים וגדלים. כל פעם באים ישראלים אחרים ומבריחים את האנשים שבאים לשבת אצלי. הם אומרים לי מילים רעות ולפעמים גם שוברים ועושים סריטות בחלונות.

אני רוצה לצאת מכאן כמה שיותר מהר כי בכל פעם שהם פוגעים לי בעסק, אני מפחד שבפעם הבאה זה באמת לא יהיה רק העסק שלי שהם ישברו. אני לא יכול לישון בלילה וקשה לי מאד. למרות שאין לי כסף, אני לא מעז ללכת ברחוב סתם. כשאני פותח את העסק, אני בערב בודק שאין אף אחד בחוץ ואז מזמין מונית לבית שלי למרות שזה מאוד קרוב. אני מפחד שיעשו לי משהו רע אם אלך ברגל.

בשנים שקדמו ל-2012 אירעו מספר פשעי שנה נגד מבקשי מקלט, אך אלו היו אירועים ספוראדיים. ב-2012, לאור ההסתה הבלתי פוסקת והמקצינה של מובילי דעת קהל ותחושת חוסר הביטחון של הציבור הישראלי (שניזונה, בין היתר, מדיווחים תקשורתיים חסרי אחריות), פשעי השנאה הפכו לתופעה יומיומית. מרבית פשעי השנאה כלל לא מדווחים משום שמבקשי המקלט סבורים כי המשטרה לא תעזור להם, חוששים ממגע עם הרשויות, או לא יודעים לאן לפנות. למשרדי "מוקד סיוע לעובדים זרים" והקו החם המופעל על ידי המוקד הגיעו פניות רבות של פליטים שספגו קללות, ריקות ומכות מישראלים ושראו ריסוס גרפיטי עם מסרים גזעניים בקרבה למקומות מגוריהם.

אילת

באילת החל לפעול ארגון "משמר השכונות" שהוקם על ידי פעיל הימין הקיצוני משה בן-זקרי. חברי הארגון מסתובבים ברחבי העיר חמושים במקלות ובאבנים ותוקפים מבקשי מקלט.²⁰³ אלו מדווחים כי תושבי העיר, בעיקר צעירים, מקללים ותוקפים אותם.²⁰⁴ לוקה ויטוֹדימו, מבקש מקלט מדרום סודאן שהתגורר באילת סיפר שהוא הותקף מספר פעמים בידי תושבים בגלל צבע עורו והוסיף: "גם חבריי הותקפו, בני בן ה־11 הותקף והוכה עשרות פעמים רק בגלל שהוא שחור. בתקופה האחרונה אני אוסר עליו לצאת מהבית לאחר השעה חמש, ומאוד דואג בכל פעם שהוא יוצא לרחוב. אנחנו לא מתלוננים במשטרה כי אין לנו אשרת שהייה,²⁰⁵ אז למה שישמרו עלינו?".²⁰⁶ בשלהי ינואר 2012 פליט קונגולזי נרגם באבנים על ידי צעירים באילת שצעקו לעברו "סודאנים הביתה". מספר שבועות לפני כן, תושב של העיר שיסה בו את כלבו וצעק: "לך מפה יא כושי מסריח, יא זבל".²⁰⁷ ב-27 במאי מבקש מקלט מדרפור הותקף על ידי שבעה צעירים ישראלים ששהו במלון בו עבד באילת. הוא הוכה במשך כעשר דקות שבמהלכן התוקפים קראו קריאות גזעניות וניסו להשליכו מחלון של הקומה החמישית. כתוצאה מהתקיפה החמורה, מבקש המקלט פונה לבית החולים.²⁰⁸ ב-7 ביוני צעירים מאילת צעקו "מוות לסודאנים" ו"סודאנים לסודאן" מול בניין המאכלס מבקשי מקלט רבים בעיר.²⁰⁹ בתחילת

²⁰³ ליס, טוני, "פליט מסודן: לעולם לא אשכח את היחס הגזעני", *Mynet*, 24 במאי 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4233022,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰⁴ שוורץ, פז, "עיר מפלט: תושבי אילת נגד המסתננים ולוקחים את החוק לידיים", *חדשות ערוץ 10*, 18 במאי 2012.

<http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=897896> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰⁵ משרד הפנים הפסיק לחדש אשרות שהייה של תושבי דרום סודאן לאחר שהוא הכריז על גירושם במרס 2012 במטרה להגביר את הלחץ על המשפחות כדי שתעזובנה "מרצון". ראו: הכנסת השמונה-עשרה, מושב רביעי, פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, סדר היום: הרחקת דרום סודנים מישראל, 30 באפריל 2012.

www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2012-04-30.rtf [גישה: 15 ביוני 2012]

²⁰⁶ ליס, טוני, "פליט מסודן: לעולם לא אשכח את היחס הגזעני", *Mynet*, 24 במאי 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4233022,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰⁷ כרמון, עומר, "תושב אילת: הותקפתי באבנים 'סודנים הביתה'", *ערב ערב*, 2 בפברואר 2012.

<http://www.ereverev.co.il/article.asp?id=13114> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰⁸ זילברשטיין, יהודית, "חשד: צעירים תקפו חדרן סודני באילת", *מעריב*, 29 במאי 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/372/513.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

אפרים, עומרי, ומאמוס, אהובה, "חדרן סודני הותקף באילת: 'לינץ' עיי 7 אורחים", *Ynet*, 29 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4235487,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁰⁹ כרמון, עומר, "קריאות 'מוות לסודנים' מול 'הסינג סינג'", *ערב ערב*, 7 ביוני 2012.

<http://www.ereverev.co.il/article.asp?id=14321> [גישה: 18 ביוני 2012]

השנה נערכה הפגנה מול בנין זה, המכונה "סינג סינג".²¹⁰ ב-14 ביוני מבקש מקלט סודאני הותקף בבניין זה, הוא תיאר את תקיפתו כך: "תמיד קוראים לי 'סודני מסריח', אומרים לי: 'כושי לך הביתה' ומקללים אותי, אני רגיל לזה, אבל עדיין נעלב. הפעם הם קיללו מאוד לא יפה. שאלתי את האישה למה היא מקללת כאילו עשיתי לה משהו רע. בתגובה היא אמרה לי: 'אתה שחור, איך אתה בכלל מעז לדבר אליי?', וזרקה עליי מים מבקבוק שהחזיקה. לאחר מכן, אמר מוסא "אחד הגברים שהיה במקום זרק עליי אבן, ואחר נכנס בחזרה לדירה ויצא עם סכין. הוא דקר אותי בכתף וביד. מילא קללות אבל דקירות?".²¹¹

מכוניתו של אזרח חוף שנהבי הותקפה במהלך הפוגרום בשכונת התקווה

תל אביב

בשכונות דרום תל אביב מבקשי מקלט רבים מדווחים בחודשים האחרונים על תחושת חוסר ביטחון, עוינות גלויה, הצקות ותקיפות.²¹² זוגות של נשים ישראליות וגברים אפריקנים נתקלו בעוינות וכינויי גנאי.²¹³ גם ילדי מבקשי מקלט נחשפו לקריאות גזעניות

ואלימות.²¹⁴ אשול ג'ון, נערה דרום סודאנית, תיארה זאת כך: "נמאס לי כבר לשמוע כל הזמן בדרך שאומרים שאנחנו מסריחים ודברים גזעניים כאלה. כשאני הולכת ברחוב, תמיד אני שומעת על סודנים. לפעמים אני אומרת שאני אענה, אבל בסוף אני לא עושה את זה, כי אני מפחדת. אני לא מתייחסת, אבל בפנים אני כועסת על איך שהם חושבים ואיך שהם מסתכלים עליי".²¹⁵ עייאשה, ילדה

²¹⁰ פרל, יהודה, "היום תיערך באילת הפגנה נגד המסתננים", *הקול היהודי*, 5 בינואר 2012.

<http://www.hakolhayehudi.co.il/?p=22395> [גישה: 15 ביוני 2012]

²¹¹ ליס, טוני, "'אתה שחור, איך אתה בכלל מעז לדבר אליי?'" *Mynet*, 21 ביוני 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0.7340.L-4244925.00.html> [גישה: 21 ביוני 2012]

²¹² ראו למשל: שלזינגר, ליאת, "'רואים אפריקאים, חושבים שאנחנו חיות'", *מעריב*, 2 ביוני 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/372/829.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²¹³ חמו, אוהד, "ישראלית ואפריקני בדרום ת"א: "לבד אני יפה, איתו אני בושה'", *חדשות ערוץ 2*, 31 במאי 2012.

<http://www.mako.co.il/news-israel/local/Article-5715140af34a731018.htm> [גישה: 18 ביוני 2012]

²¹⁴ ראו למשל: עידן, אלון, "מה זו הסתה: סיפורו של ג'פרי", *הארץ*, 1 ביוני 2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/1.1719085> [גישה: 18 ביוני 2012]

²¹⁵ רותם, תמר, "שיעור בהסתה || ילדי מהגרים מאפריקה על חיים בפחד", *הארץ*, 3 ביוני 2012.

<http://www.haaretz.co.il/gallery/kids/1.1721858> [גישה: 18 ביוני 2012]

בת 11 מאריתריאה סיפרה במאי 2012: "בשבועות האחרונים הישראלים רוצים לסלק אותנו. השבוע כשהלכתי ברחוב עם חברות הגיע אלינו ישראלי והתחיל לקלל אותנו ברחוב. זה היה מפחיד".²¹⁶

ב-27 באפריל חמישה בקבוקי תבערה הושלכו על דירות של מבקשי מקלט בשכונת שפירא בדרום תל אביב. כמו כן, בקבוק תבערה נזרק על גן ילדים ששימש את קהילות מהגרי העבודה ומבקשי המקלט.²¹⁷ ב-6 במאי נזרקו שני בקבוקי תבערה לעבר בתים של מבקשי מקלט ברחוב חנוך בשכונת התקווה.²¹⁸ ב-22 במאי ילדות ישראליות בכיתה ה' בבית הספר "הירדן" קראו לעבר תלמידות ממוצא אפריקני קריאות גזעניות "אתן שחורות, תחזרו הביתה" ו"לא רוצים אתכן פה". כתוצאה, התפתחה במקום קטטה. ההורים הישראלים שרואיינו בנושא הצדיקו את התנהלות בנותיהן.²¹⁹ במהלך חודש מאי נעצרה כנופייה של 11 מתושבי שכונת דרום תל אביב, תשעה מהם קטינים.²²⁰ על פי כתב האישום, החשודים תקפו ארבעה מבקשי מקלט באמצעות מוטות ברזל, אלות, אבנים ושרשראות ברזל. כמו כן, הכנופייה ביצעה שני מעשי שוד בחנויות של מבקשי מקלט.²²¹ חברי הכנופייה נהגו להסתובב בדרום תל אביב חמושים באלות ומוטות ברזל ולתקוף עוברים ושבים אפריקנים.²²²

פורעים בשכונת התקווה מורצים למסעדה אריתראית, 23 במאי

ב-23 במאי נערכה הפגנה נגד מבקשי המקלט בשכונת התקווה בדרום תל אביב בה השתתפו כ-1,000 איש, תושבי שכונות הדרום ופעילי ימין. במהלך ההפגנה נציגי השכונות וחברי כנסת נשאו נאומי הסתה נגד מבקשי המקלט. חברי הכנסת שהשתתפו בהפגנה היו מירי רגב (ליכוד), יריב

²¹⁶ אפרים, עומרי, פיילר, בועז וברנר, נרי, "צעקו 'לך לסודך' והיכו, חשבתי שרוצים להרוג אותי", *Ynet*, 24 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4233544,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²¹⁷ מטר, חגי, "דרום ת"א: בקבוקי תבערה נזרקו על בתי פליטים מאפריקה", *זמן תל אביב*, 27 באפריל 2012.

<http://www.nrg.co.il/online/54/ART2/362/065.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²¹⁸ קובוביץ', יניב, וויילר-פולק, דנה, "שוב || שני בקבוקי תבערה לעבר בתי אפריקאים בדרום ת"א", *הארץ*, 6 במאי 2012.

<http://www.haaretz.co.il/news/law/1.1701020> [גישה: 18 ביוני 2012]

²¹⁹ מלכה, יואב, "שחורות תחזרו הביתה, לא רוצים אתכן פה", *Mynet*, 24 במאי 2012.

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4233503,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁰ קובוביץ', יניב, "חשד: כנופייה של תושבי ת"א פעלה נגד מסתננים", *הארץ*, 23 במאי 2012.

<http://www.haaretz.co.il/news/law/1.1715173> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²¹ כהן פרידמן, נעמה, "11 נערים מואשמים: תקפו זרים באלות ושרשראות", *Ynet*, 31 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4236576,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²² סניור, אלי, "הטילו אימה על זרים בת"א: ביקשו סיגריה ותקפּו", *Ynet*, 25 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4234033,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

לוי (ליכוד), דני דנון (ליכוד), רונית תירוש (קדימה), ומיכאל בן ארי (האיחוד הלאומי). לאחר העצרת, חלק מההמון המוסת פנה לבצע פוגרום נגד אפריקנים בשכונת התקווה. ג'סטינו, נתין חוף שנהבי הותקף על ידי ההמון בעודו נוהג ברכבו. עשרות קפצו על רכבו ושברו את שמשות הרכב. ג'סטינו נפצע לאחר שהוכה באמצעות מגפון. הפורעים צעקו לעברו "לך לסודאן".²²³ כמו כן, ההמון עצרו מוניות שירות ובדקו אם יש בהן אפריקנים. הפורעים דפקו על חלונות המוניות שירות וצעקו: "העם דורש סודאנים לגרש" לצד קריאות גנאי אחרות.²²⁴ קהל המפגינים זיהה מבקש מקלט אריתראי בקיוסק בשכונה והחלו לסגור על הכניסה אבל חדירתם לחנות נמנעה על ידי כוחות המשטרה.²²⁵ במהלך הפוגרום המשטרה עצרה מספר פורעים בעת שהכו מבקשי מקלט סודאנים.²²⁶ לאחר מכן פורעים שברו בקבוק על ראשו של מבקש מקלט אריתראי שנשא תינוק ברחוב חנוך בשכונת התקווה וקבוצה של ישראלים רדפה אחרי מבקש מקלט סודאני שנפצע לאחר שנרגם באבנים ברחוב אצ"ל בשכונה.²²⁷ הפורעים גם שברו שמשות של בתי עסק של פליטים בשכונת התקווה. חלונות של מספרה נופצו והפורעים בזזו את תכולתה.²²⁸ הפורעים גם ניפצו את השמשות של פאב בבעלותו של מבקש מקלט אריתראי ברחוב אצ"ל, שברו ובזזו את תכולתה.²²⁹ ברחוב עבאס בשכונה, פורעים זרקו לבנים לעבר חנותה של מבקשת מקלט מאריתריאה, פלשו לחנות, שברו את תכולתה ובזזו מוצרים ו-9,000 ש"ח שהיו בקופה. הפורעים גם סתמו את המנועולים של קפה אינטרנט (מוגף בתריסים) ליד שוק התקווה שבבעלותו של מבקש מקלט אריתראי. זה החליף את המנועולים, אבל אלו חובלו שוב.²³⁰ ימים ארוכים לאחר הפוגרום, מבקשי מקלט בעלי חנויות לא פתחו אותן מפחד שיפגעו שוב.²³¹

ב-28 במאי, חמישה צעירים ישראלים רכובים על קטנועים שברו את הדלת של קפה האינטרנט של ירושלים מסטון ברחוב ההגנה. הפורעים פתחו את התריסים שיורושלים מיהרה להגיף כששמעה את הכנופייה מתקרבת, ואיימו עליה בסכין.²³² ב-30 במאי, במהלך הפגנה בדרום תל אביב

---

²²³ אפרים, עומרי, פיילר, בועז וברנר, נרי, "צעקו לך לסודן והיכו, חשבתי שרוצים להרוג אותי", *Ynet*, 24 במאי 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0.7340.L-4233544.00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁴ לוינסון, חיים, ליאור, אילן, זרחין, תומר ונשר, טלילה, "מפגינים תקפו זרים בדרום תל אביב", *הארץ*, 23 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715061> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁵ גורן יובל, ונחמני, נתיב, "אלימות בהפגנה בדרום ת"א: שמשות מנופצות ותקיפת זרים", *מעריב*, 23 במאי 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/371/105.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁶ לוינסון, חיים, ליאור, אילן, זרחין, תומר ונשר, טלילה, "מפגינים תקפו זרים בדרום תל אביב", *הארץ*, 23 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715061> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁷ אילן, רותם, "לילה בלי תקווה", *Saloon*, 24 במאי 2012. <http://saloon.co.il/blog/%D7%9C%D7%99%D7%9C%D7%94-%D7%91%D7%9C%D7%99-%D7%AA%D7%A7%D7%95%D7%95%D7%94> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁸ לוינסון, חיים, ליאור, אילן, זרחין, תומר ונשר, טלילה, "מפגינים תקפו זרים בדרום תל אביב", *הארץ*, 23 במאי 2012. <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1715061> [גישה: 18 ביוני 2012]

²²⁹ גורן יובל, ונחמני, נתיב, "אלימות בהפגנה בדרום ת"א: שמשות מנופצות ותקיפת זרים", *מעריב*, 23 במאי 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/371/105.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²³⁰ לוי, גדעון, "האימה משתלטת על המהגרים בשכונת התקווה", *הארץ*, 1 ביוני 2012. <http://www.haaretz.co.il/magazine/1.1720738> [גישה: 18 ביוני 2012]

²³¹ גורן, יובל, "אחרי גל האלימות: חג של התפכחות בשכונה", *מעריב*, 28 במאי 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/372/038.html?hp=1&cat=402&loc=2> [גישה: 18 ביוני 2012]

²³² גורן, יובל, "ייאוש בשכונת התקווה: כולם מפחדים מכולם", *מעריב*, 30 במאי 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/372/733.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

של פעילי ימין קיצוני ותושבי השכונות ישראל אתיופי הותקף משום שהמפגינים חשבו כי הוא "מסתנין".²³³ ב-2 ביוני 2012 מבקש מקלט סודאני הותקף באכזריות ברחוב הר ציון על ידי תושב דרום תל אביב, הוא פונה לבית החולים במצב קשה.²³⁴

ב-15 ביוני, מבקש מקלט אריתראי שב לקפה לנדוור בצפון תל אביב, ממנו פוטר, במטרה לקבל את שכר עבודתו. לדבריו, לא הייתה כל מחלוקת בינו לבין מעסיקו אודות קיום החוב, אך למרות שהגיע למקום פעם אחר פעם, המעסיק לא שילם לו את כספו. במועד המצוין, כשדרש מהמעסיק את כספו, הדף אותו המעסיק בחוזקה אל הקיר והחל לחבוט בו, בסיועו של אחיו, שהיה גם הוא במקום.²³⁵ ב-16 ביוני נזרק חזיו לתוך פאב אריתראי בשכונת התקווה שהותקף מספר פעמים לאחרונה. אחד מהשוהים בפאב נפצע ולמקום נגרם נזק.²³⁶

ערים אחרות

פליט אריתראי שנדקר על ידי שני ישראלים בערב יום העצמאות בנתניה

ב-25 באפריל, ערב יום העצמאות, בעת שישב בבית קפה בנתניה עם חברו, גרה בהטה, מבקש מקלט אריתראי, הותקף ונדקר על ידי שני ישראלים שהשתמשו בסכין ושברי בקבוק. לאחר התקיפה הוא אושפז בבית חולים וכתוצאה איבד את מקום עבודתו.²³⁷ ב-5 במאי, הותקף מבקש מקלט אריתראי שעבד במסעדת הסוהו בראש"צ על ידי הטבח במסעדה. לדברי מבקש

המקלט, הטבח התגרה בו ובסופו של דבר שבר על ראשו צלחת ופצע אותו, אירוע שהביא להתערבות המשטרה ולחקירת הנוגעים בדבר. מבקש המקלט אינו יודע מה מצב החקירה, אך הוסבר לו שנאסר

"Keep out: Racial tension is rising as black asylum-seekers pour in", *The Economist*, June 2, 2012.

<http://www.economist.com/node/21556279> [Accessed at: June 18, 2012]

²³³ מורג, גלעד, ופיילר, בועז, "מפגיני ימין חשבו שאתיופי הוא סודני והיכו אותו", *Ynet*, 30 במאי 2012.

²³⁴ עמרם, עזרי, "נתין זר הותקף במכות בת"א; מצבו קשה", *Mako*, 2 ביוני 2012. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4236268,00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²³⁵ גורן, יובל, "ההתנכלות לזרים: חזיו על פאב של אריתראים", *מעריב*, 17 ביוני 2012. <http://www.mako.co.il/news-law/crime/Article-f423fd4bdf9a731018.htm> [גישה: 18 ביוני 2012]

²³⁶ גורן, יובל, "ההתנכלות לזרים: חזיו על פאב של אריתראים", *מעריב*, 17 ביוני 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/377/962.html> [גישה: 19 ביוני 2012]

²³⁷ שלינגר, ליאת, "ירואים אפריקאים, חושבים שאנחנו חיות", *מעריב*, 2 ביוני 2012. <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/372/829.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

עליו להתקרב לטבח בחודש הקרוב. הטבח ממשיך לעבוד במסעדה.²³⁸ ב-28 במאי נער פרסם סרטון בו הוא תיעד את חברו משליך ביצה לעברו של אדם אפריקני באור עקיבא.²³⁹

במהלך הלילה של ה-4 ביוני הוצתה דירה של מבקשי מקלט אריתראים ברחוב יפו בירושלים. סמוך לשריפה רוסס גרפיטי: "צאו מהשכונה". מהשריפה נפצעו ארבעה מבקשי מקלט. דובר שירות מכבי האש בירושלים, אסף אברס, דיווח: "אין ספק כי זה יכול היה להסתיים בהרוגים. זו מלכודת אש שיכולה להיגמר במוות". לדבריו, מטרת המציתים הייתה לגרום למותם של השוהים בדירה שכן מוקד השריפה היה דלת הדירה על מנת למנוע מהשוהים בדירה לברוח.²⁴⁰ להצתה קדמו איומים על בעל הבניין בדרישה שיפנה את מבקשי המקלט.²⁴¹

ב-13 ביוני, תושבים מקומיים בכפר מנדא שבגליל תקפו מבקשי מקלט צפון-סודאנים שהתגוררו בעיירה ובמקום התפתחה תגרה גדולה. המשטרה התערבה בין הצדדים ו-15 איש פונו לטיפול רפואי. לאחר האלימות, מבקשי המקלט בעיירה הסכימו לעזוב אותה.²⁴² כ-100 מבקשי מקלט פונו באוטובוסים על ידי המשטרה. לתקיפה זו קדמו התנכלויות של התושבים נגד מבקשי המקלט²⁴³ והתנגדות לנוכחותם.²⁴⁴ בעיר הבדואית רהט, בעוד שמבקשי מקלט סודאנים (המוסלמים) זוכים ליחס טוב, מבקשי המקלט מאריתריאה (נוצרים), ספגו אלימות והצקות.²⁴⁵

---

²³⁸ תלונתו של הפליט נגבתה בקו החם של מוקד סיוע לעובדים זרים ב-8 במאי 2012.

²³⁹ מורג, גלעד, "סרטון ברשת: שגיאה דופק ביצה לסודני", *Ynet*, 28 במאי 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0.7340.L-4234787.00.html> [גישה: 19 ביוני 2012]

²⁴⁰ מאור, אליק, "דירה של אריתראים הוצתה בבית בירושלים. על הקיר נכתב: צאו מהשכונה", *מגפון*, 4 ביוני 2012.

<http://megafon-news.co.il/asys/archives/53364> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁴¹ אפרים, עומרי, "הצתת דירת הזרים: בעל הבית קיבל איומים", 4 ביוני 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0.7340.L-4238002.00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁴² נסאר, פוראת וסטיינמן, תמיר, "תושבי כפר מנדא גירשו את הסודנים באלימות", *Mako*, 14 ביוני 2012.

<http://www.mako.co.il/news-israel/local/Article-88ec763f4fbc731018.htm> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁴³ "עימות אלים בין תושבי כפר מנדא והעובדים האפריקנים, וידאו ותמונות", *אל-ערס*, 13 ביוני 2012. (ערבית)

<http://bit.ly/LqNWhC> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁴⁴ חורי, גיקי, "הדיון הסוער בנוגע למסתננים הגיע גם למסגדים בגליל", *הארץ*, 21 במאי 2012.

<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1712663> [גישה: 18 ביוני 2012]

²⁴⁵ קוריאל, אילנה, "מצאו שפה משותפת: ברהט עושים כבוד לסודנים", *Ynet*, 13 ביוני 2012.

<http://www.ynet.co.il/articles/0.7340.L-4241648.00.html> [גישה: 18 ביוני 2012]

המלצות

לישראל זכות מלאה להגן על גבולותיה, אך חלה עליה חובה לכבד את אמנת הפליטים הבינלאומית, שעליה היא חתמה, ולגבש מדיניות המכבדת את חובותיה לפי אמנה זו.

ההמלצה העיקרית המתבקשת מדו"ח זה היא המלצה למקבלי ההחלטות ואישי ציבור להימנע מהסתה נגד מבקשי המקלט והפצת מידע שגוי אודותם, וכן להקצות באופן מיידי משאבים לרווחתם של תושבי השכונות בהן מתגוררים ריכוזים גדולים של מבקשי מקלט. הסתה זו יוצרת בקרב הציבור הישראלי תחושת איום קשה. תחושה זו, בשילוב הדה-הומניזציה של מבקשי המקלט, מעודדת ישראלים לנקוט כלפיהם באלימות. כמו כן, אנו קוראים לכלי התקשורת בישראל להפסיק את ההסתה נגד מבקשי המקלט ולגלות אחריות בנוגע לדיווחים אודותם. תיוג הקהילה כקהילת פושעים מעוררת פחדים בציבור הישראלי ומעודדת אותו "לקחת את החוק לידיים".

המלצות נוספות להסדרת מעמדם של מבקשי המקלט, צמצום הפשיעה בקרבם ומזעור החיכוך עם תושבי שכונות הדרום:

- יש לעגן בחקיקה, בהתאם לדרישות האמנה, את זכותם של כל מבקשי המקלט להליך בקשת מקלט הוגן, ללא קשר למדינת מוצאם.
- יש לגבש הליך יעיל של בחינת בקשות המקלט, בשיתוף עם נציבות הפליטים של האו"ם.
- יש להימנע מכליאת מבקשי מקלט לתקופה העולה על זו הנדרשת לזיהויים ובדיקתם כי אינם מהווים סכנה לביטחון המדינה ותושביה. אין לעצור ילדים וקטינים לא מלווים ויש להפנותם מיד עם הגיעם לרשויות הרווחה.
- יש לכבד את הזכות לחופש תנועה של מבקשי מקלט ולהימנע מהטלת מגבלות עליה.
- יש להקים מרכזי מעבר אזרחיים זמניים למבקשי מקלט אשר עדיין אינם יכולים לכלכל עצמם בכבוד, בהתאם לסטנדרטים בינלאומיים ובריחוק משכונות מצוקה.
- יש להבטיח מנגנון לזיהוי ניצולי עינויים ולהעניק שירותי בריאות ושיקום לניצולים אלו עוד בכלא עם הגיעם, וכן לאתר שחרורם לקהילה.
- יש לתת רישיון עבודה לכל מבקשי המקלט עד להכרעה בדבר מעמדם, כדי להבטיח כי יוכלו לכלכל עצמם בכבוד ולהבטיח את פיזורם ברחבי הארץ.
- יש להעניק "תושבות חברתית" לכל מבקשי המקלט, הליך שיאפשר גישה לשירותי בריאות ורווחה.
- יש להעניק מעמד פליט למי שנקבע כי הם זכאים למעמד זה, בהתאם לאמנת הפליטים של האו"ם.